

อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาคาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

โดย

พันตำรวจโทวสัน คงนิล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

โดย

พันตำรวจโท วสัน คงนิล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

POLICE VOLUNTEER COMMUNITY INVOLVEMENT TO SOLE
THE DRUG EPIDEMIC. THANYABURI POLICE STATION
PATHUM THANI .

BY

Pol.Lt.Col. WASON KONGNIL

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (POLITICS AND GOVERNMENTS)
PROGRAM IN POLITICS AND GOVERNMENTS FOR EXECUTIVE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2015
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

พินิตารวจโท วสัน คงนิล

เรื่อง

อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่
ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

เมื่อ วันที่ 11 สิงหาคม 2559

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

นิพนธ์ คุ้มวงศ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ตีระสังขะ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

วสันต์ เหลืองประภัสร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์)

คณบดี

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ชื่อผู้เขียน	พันตำรวจโท วสัน คงนิล
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชามหาวิทยาลัย/คณะ/	การเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และศึกษาสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติด และ อาสาสมัครตำรวจชุมชน ซึ่งผลการศึกษา โดยสรุปวิเคราะห์เพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครตำรวจชุมชน เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ช่วยเหลือการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด การรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม และการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ โทษ เป็นการลดปัญหาเรื่องบุคลากร และงบประมาณควรส่งเสริมและเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนให้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่จับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การชี้เบาะแสผู้กระทำผิดแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจส่งเสริมและเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครตำรวจบ้านมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบหาพยานหลักฐานในคดีเพื่อยืนยันจับกุมผู้กระทำผิด ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการคิดและวางแผนการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในการตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับยาเสพติด เริ่มจากการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งนั้น รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญด้านกำลังพล งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ วิชาความรู้ และการติดตามประเมินผล มีการติดตามและประเมินผล ทำให้การดำเนินการที่ผ่านมาจะเน้นไปที่ปริมาณแทนที่จะเน้นที่คุณภาพ และผลลัพธ์ เช่น การฝึกอบรมต่าง ๆ และการบำบัดรักษา ล้วนแต่ขาดการติดตาม

(2)

หลังการดำเนินการ ทำให้การดำเนินการดังกล่าวไม่สัมฤทธิ์ผล ปัญหาด้านงบประมาณคือ หน่วยงานต่าง ๆ ทำงานลักษณะต่างคนต่างทำ งบประมาณซ้ำซ้อน การทำงานก็ซ้ำซ้อน ขาดเอกภาพ ขาดสมดุล

คำสำคัญ: อาสาสมัครตำรวจชุมชน, การแพร่ระบาด, ยาเสพติด

Independent Study Title	POLICE VOLUNTEER COMMUNITY INVOLVEMENT TO SOLE THE DRUG EPIDEMIC. THANYABURI POLICE STATION PATHUM THANI .
Author	Pol.Lt.Col. WASON KONGNIL
Degree	Master of Political Science (Politics and Governments)
Major Field/Faculty/University	Program in Politics and Governments for Executive Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Asst. Prof. Wason Luangprapat,Ph.D.
Academic Years	2015

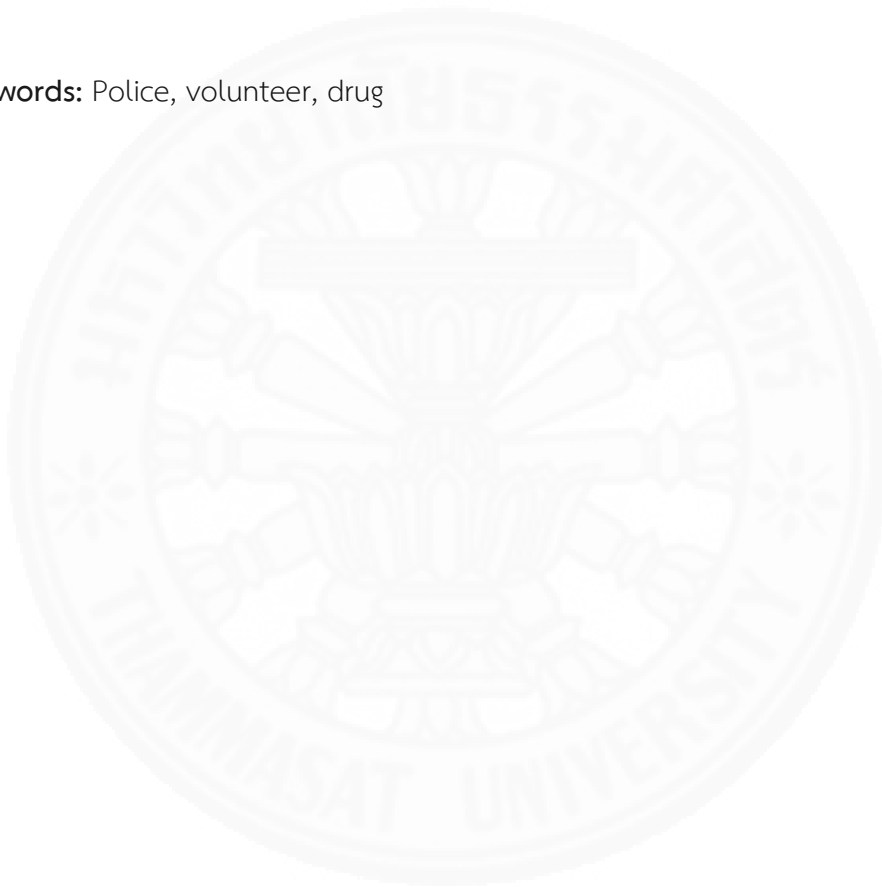
ABSTRACT

This research Aims to study the community police volunteers have contributed to the spread of drug problems. Study of the problems and the spread of drugs in the community. Area Police Station Thunyaburi Pathumthani data using questionnaires, interviews, officials who perform duties on drugs and volunteer community police. The results of the study In conclusion, more analysis and recommendations.

The study found that volunteer community police. As a volunteer Help prevent and crackdown on drugs to maintain order in society. And to prevent the spread of drugs to a reduction of personnel and budget issues should be promoted to increase the role of volunteers and the community to engage with the police officer arrested on drug offenders. The clue to the perpetrator to the police. Promote and increase the role of volunteers, participating police officers to investigate evidence to confirm the arrest of offenders. Encouraging participation in the conception and planning to prevent the spread of drugs. In the checkpoints with police.

Problems with drugs. Start by creating a community and strengthen it. The government will need to focus on the military budget, tools, knowledge, and monitoring and evaluation. A monitoring and evaluation The actions of the past often focus on quantity rather than on quality and results, such as the various training and treatment. But the lack of follow-up action. The implementation of such an achievement. The problem is that the budget Agencies Working people do look budget redundant The work was redundant unified imbalance.

Keywords: Police, volunteer, drug

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษา เรื่อง อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สำเร็จลุล่วงได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับ คำแนะนำที่ดี จากความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ติระสังขะ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการศึกษาค้นคว้าหา ความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการค้นคว้าครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ รวมทั้งผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาสาสมัครตำรวจชุมชน ที่สละเวลาอนุเคราะห์สาระข้อมูลและ ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในงานวิจัย

คุณประโยชน์และคุณค่าอันใดที่พึงจะมีจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณความดีนี้ ให้แก่บุพการีตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอนให้ความรู้และสร้างพื้นฐานการศึกษา แก่ผู้วิจัย ซึ่งทุกท่านถือเป็นผู้สนับสนุนด้านการศึกษา อบรม สั่งสอน ดูแลให้ความหวังใยถือเป็นกำลัง อันดีเยี่ยมที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นในด้านการศึกษาค้นคว้า ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ มาโดยตลอด จึงส่งผลทำให้การทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

พันตำรวจโท วสัน คงนิล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามของการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 ทฤษฎีตำรวจผู้ใช้ชุมชน (Community Policing Theory)	7
2.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจชุมชน	15
2.4 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	19
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 กลไกการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน	29

	(7)
3.1 ภูมิหลังของอาสาสมัครตำรวจชุมชน	29
3.2 การทำงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน	32
3.3 คุณสมบัติของอาสาสมัครตำรวจชุมชน	33
บทที่ 4 ผลการศึกษา	37
4.1 ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด	37
4.2 การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชน	39
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	44
5.1 สรุปผลการศึกษา	44
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	45
5.3 ข้อเสนอแนะ	47
5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	50
รายการอ้างอิง	51
ภาคผนวก	53
ประวัติผู้เขียน	58

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น แพร่ระบาดในวงกว้าง เข้าถึงทุกพื้นที่ทุกชุมชน แม้จะมีการใช้กฎหมายอย่างรุนแรงก็ตาม ยาเสพติด ทำให้ประเทศไทย สูญเสียงบประมาณมากมายมหาศาลในการป้องกันและแก้ไขปราบปราม ต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคล ที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศจำนวนมาก เป็นอุปสรรค อย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนา ทั้งหมดเพราะยาเสพติดได้ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งผู้เสพ ครอบครัว สังคม ประเทศชาติโดยรวม จนส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ เนื่องจากก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาอีกมากมาย ล้วนเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวโยงและมีองค์ประกอบต่าง ๆ มากมายสลับซับซ้อน ยากแก่การแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง ยาเสพติดเป็นปัญหาเกินกำลังที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะแก้ไขได้โดยฝ่ายเดียว แต่ถือเป็นหน้าที่ ของทุก ๆ ฝ่ายที่จะผนึกกำลังกันต่อต้านยับยั้งการแพร่ระบาดและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมด ไปจากสังคมไทย ปัจจุบันปัญหายาเสพติดได้กลายเป็นปัญหาวิกฤติสำคัญของประชาคมโลก โดยเฉพาะสำหรับประเทศไทยนั้น ปัญหาเหล่านี้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด โดยจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แห่งชาติ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 156/2557 ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข โดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจัดการปัญหาอื่นๆ ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เบ็ดเสร็จ ประกอบกับประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 109/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 เรื่อง การแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เล็งเห็นปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญ จึงได้กำหนดนโยบายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้ 1. ดำเนินการปราบปรามจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลักลอบยาเสพติดในทุกระดับอย่างจริงจัง โดยเน้นการสกัดกั้นที่จุดเสี่ยงและจุดผ่านตามแนวชายแดน เพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นป้องกันมิให้เข้าสู่พื้นที่ชั้นใน รวมทั้งการสืบสวนปราบปรามเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดทั้งในและต่างประเทศ 2. เร่งรัดดำเนินมาตรการยึดทรัพย์ มาตรการสมคบ และการฟอกเงินกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามกฎหมาย โดยรวดเร็วและเป็นธรรม

เพื่อทำลายสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ผลิต ผู้ค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง 3. แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันแก้ไขปัญหากำหนดมาตรการในการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยง โดยการจัดระเบียบสังคมตามอำนาจหน้าที่ และเข้มงวดกวดขันนโยบายชุมชนในพื้นที่อย่างจริงจังไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมและแพร่ระบาดของยาเสพติด 4. เร่งรัดสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับยาเสพติดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดรายงานตัวเข้ารับการรักษาโดยสมัครใจเพื่อลดความต้องการยาเสพติดในพื้นที่ลง พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ 5. ควบคุม ดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับชั้นและป้องกันไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อขบวนการค้ายาเสพติด นโยบายดังกล่าวได้นำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี ซึ่งในพื้นที่รับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธรธัญบุรี มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวดแต่เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องกำลังพลต่อพื้นที่รับผิดชอบ ยังไม่ครอบคลุม ซึ่ง สถานีตำรวจภูธรธัญบุรี มีโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และยาเสพติดภายในชุมชน เนื่องจากอาสาสมัครตำรวจชุมชนเป็นบุคคลที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนอยู่แล้ว จึงมีความรู้และเข้าใจสภาพปัญหาภายในชุมชนและมีข้อมูลของผู้ที่พักอาศัยในชุมชนซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นอย่างดี หากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐและอาสาสมัครตำรวจชุมชน ประสานงานกัน จะสามารถแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ภายในแต่ละชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นชุมชนสีขาวที่ปลอดยาเสพติด การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในชุมชนของอาสาสมัครตำรวจชุมชน จากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครตำรวจชุมชน จะเห็นได้ว่า ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา มีสถิติการจับกุมผู้ต้องหาเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน เขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จำนวน 60 ราย ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการเสพยาเสพติด รองลงมาเป็นผู้ค้ายาเสพติด และการทะเลาะวิวาทซึ่งเกิดจากยาเสพติด ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกิดความหวาดระแวงในการใช้ชีวิตประจำวัน ไม่มีความปลอดภัยในชีวิต ห่วงบุตรหลานที่จะเข้าไปพัวพันกับยาเสพติด

จากเหตุดังกล่าวผู้ศึกษาต้องการศึกษาอาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชน และเพื่อใช้แก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 คำถามของการวิจัย

อาสาสมัครสายตรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครสายตรวจชุมชนมีบทบาทอย่างไรบ้างในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน
3. ปัญหาข้อจำกัดในการดำเนินงานของระบบอาสาสมัครสายตรวจชุมชนต่อการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยเรื่อง อาสาสมัครสายตรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในชุมชนของอาสาสมัครตำรวจชุมชนสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
2. ขอบเขตด้านประชากร คือ อาสาสมัครตำรวจชุมชนในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 200 คน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงแนวทางการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน
2. ได้ทราบถึงสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ดำเนินงานศึกษาเชิงลึกเพื่อถอดบทเรียน การดำเนินงานด้านเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การประชุม กลุ่มย่อย และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความเห็น

2. วิเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานด้านเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน โดยใช้วงจรพัฒนาคุณภาพงาน (Plan Do Check Action หรือ PDCA)

3. สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยของความสำเร็จในการดำเนินงานด้านเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน

4. เสนอรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานด้านเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดใน ชุมชน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายใน ชุมชนของ อาสาสมัครตำรวจชุมชนสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

การแพร่ระบาด หมายถึง การกระจายปริมาณของยาเสพติดไปสู่ชุมชน หรือประชาชนที่ มี จำนวนเพิ่มมากขึ้น

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น เมื่อนำเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธี รับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อ ร่างกายและจิตใจนอกจากนี้ยังจะทำให้เกิดการเสพติดได้ หากใช้สารนั้นเป็นประจำทุกวัน

อาสาสมัครตำรวจชุมชน หมายถึง ประชาชนในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ที่อาสา เข้าร่วมโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน เพื่อช่วยเหลือกิจการของตำรวจ สถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนทางสังคมที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกัน อยู่ในละแวก เดียวกัน และเป็นที่รับรู้ร่วมกันว่าตนเองอาศัยอยู่ในกลุ่มคนนั้น ๆ ซึ่งในที่นี้หมายถึง อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

การมีส่วนร่วมช่วยเหลือตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง การมีส่วนร่วมกับ เจ้าหน้าที่จับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

การมีส่วนร่วมรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน หมายถึง มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบหาพยานหลักฐานในคดีเพื่อยืนยันจับกุมผู้กระทำผิด ร่วมรณรงค์ในการลดอบายมุขในชุมชน เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

การมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดในชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมเป็นพยานคดีที่ทำร่วมจับกุมผู้กระทำผิด

การมีส่วนร่วมประสานงานระหว่างตำรวจกับผู้นำชุมชน หมายถึง มีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างตำรวจจนการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านยาเสพติดแก่ประชาชนและประสานงานระหว่างตำรวจกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน

การร่วมคิดและวางแผนการป้องกัน หมายถึง มีส่วนร่วมการคิดและวางแผนการป้องกันเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด

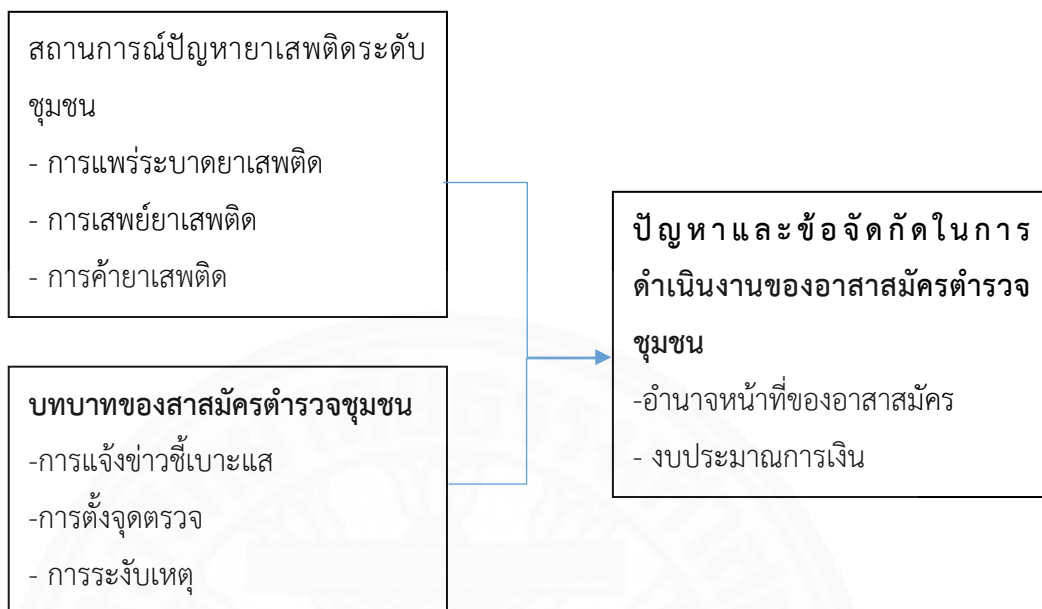
การมีส่วนร่วมตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดในชุมชน หมายถึง มีส่วนร่วมในการตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อเพิ่มทักษะและการปฏิบัติที่ถูกต้อง

การมีส่วนร่วมรายงานความเคลื่อนไหวของผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หมายถึง มีการติดตามให้อาสาสมัครตำรวจบ้านรายงานความเคลื่อนไหวของผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

1.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษา อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด ดังนี้

1. สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดระดับชุมชน ได้แก่ การแพร่ระบาดของยาเสพติด การเสพยาเสพติด และการค้ายาเสพติด
2. บทบาทของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ได้แก่ การแจ้งข่าวชี้เบาะแสยาเสพติด การตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ การระงับเหตุภายในชุมชน
3. ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินงานของตำรวจอาสาสมัครชุมชน ได้แก่ อำนาจหน้าที่ของอาสาสมัคร งบประมาณและการเงิน

แผนภูมิ กรอบแนวคิด

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาเรื่องอาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาได้รวบรวมและนำแนวคิดต่างๆ มาใช้ในการศึกษา เพื่อได้ทราบถึงแนวทางการมีส่วนร่วมและสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ภายในชุมชน ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
- 2.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจชุมชน
- 2.4 ความหมายยาเสพติด
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing Theory)

2.1.1 ความหมาย

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน หมายถึง หลักการทำงานของตำรวจซึ่งส่งเสริม สนับสนุน แก่ต้นเหตุ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยเทคนิคการแก้ต้นเหตุ ปัญหา ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการเป็นแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรม แนวใหม่ที่เชื่อว่า ตำรวจ กับประชาชนทำงานร่วมกันโดยใช้ความริเริ่มสร้างสรรค์ ย่อมสามารถแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ความรู้สึกหวาดกลัว ภัยอาชญากรรม ตลอดจนสภาพการไร้ระเบียบทางสังคมและความเสื่อมโทรมทางสังคมและทางกายภาพในชุมชน ต่าง ๆ ได้ การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้น หน่วยงานตำรวจจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับสุจริตชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ โดยเปิดโอกาสให้ เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะการจัดลำดับความสำคัญ เร่งด่วนของปัญหา และร่วมพัฒนาศักยภาพความเป็นอยู่โดยรวม ของ ชุมชน หรืออีกนัยหนึ่ง หลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นหลักการ ทำงานของตำรวจซึ่งส่งเสริม สนับสนุน แก่ต้นเหตุเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน ปัญหายาเสพติด โดยใช้เทคนิคการ แก้ที่ต้นเหตุของปัญหา ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) พัฒนาขึ้นมาจากพื้นฐานความเชื่อเดิมของทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในส่วนที่มุ่งเน้นให้เกิดสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนโดยเชื่อมั่นว่า ความร่วมมือร่วมใจของตำรวจและสุจริตชน คือ สิ่งสำคัญที่สามารถเอาชนะปัญหาอาชญากรรมส่วนใหญ่ได้ อย่างไรก็ตามพัฒนาการที่แตกต่างอย่างชัดเจนของแนวทางตำรวจผู้รับใช้ชุมชนก็คือ “การเข้าไปฝังตัวทำงานในชุมชนเป็นระยะเวลาค่อนข้างยาวนาน และตั้งนั้นการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจึงต้องมีการเปลี่ยนปรัชญาและมุมมองในการคิดเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงานตำรวจ และมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงานอย่างจริงจัง หลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนได้เสนอแนวทางการทำงานใหม่ ซึ่งเน้นการทำงานภายใต้รูปแบบของการกระจายบริการลงสู่ระดับชุมชน (Decentralized) และถึงประชาชนเป็นรายบุคคล (Personalized) โดยให้ โอกาสประชาชนทุกคนได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการทำงานของตำรวจ

บัญญัติ 10 ประการ ของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ประกอบด้วย หัวข้อใหญ่ ๆ 2 ข้อ คือ

1. ตำรวจเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนเกาะติดพื้นที่อย่างทั่วถึง
2. ตำรวจนำชุมชนและหน่วยงานอื่นแก้ต้นเหตุอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบในชุมชน

2.1.2 บัญญัติ 10 ประการ ดังนี้

1. การนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นแนวคิดหรือกลยุทธ์หลักในการทำงาน (Core Strategy) ที่ตำรวจทุกคนในองค์กรจะต้องนำไปใช้เป็นหลักในการทำงาน ตั้งแต่หัวหน้าหน่วยหรือผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น จนถึงตำรวจทุกฝ่ายทุกแผนก (ไม่ใช่มีความคิดว่า เฉพาะตำรวจชุดชุมชนสัมพันธ์เท่านั้นที่ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน แต่พนักงานสอบสวนที่เป็นร้อยเวรสอบสวนหรือตำรวจสายตรวจไม่สนใจรับฟังแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมาแจ้งความ การจะแสดงออกว่า หน่วยตำรวจใดนำแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปเป็นแนวคิดหลักในการทำงานหรือไม่ ให้ดูจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมของหน่วยว่า มีการกำหนดแนวคิดหลักในการทำงานร่วมมือกับประชาชน หรือให้ประชาชนศรัทธา หรือใช้พลังมวลชนมาร่วมแก้ปัญหาอาชญากรรมหรือไม่ หรือมีนโยบายยุทธศาสตร์ในการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนทั้ง 10 ข้อนี้ไปกำหนดหรือนำไปใช้เป็นหลักทำงานหรือไม่งานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไม่ใช่โครงการชั่วคราวที่หมดเวลาหรืองบประมาณหมดแล้วเลิกทำ เช่น โครงการปราบโจรฤดูแล้ง หรือโครงการนำตำรวจไปทำบุญร่วมกับประชาชนทุกวันพระ เป็นต้น

2. การกระจายอำนาจให้ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน (Decentralized) ตำรวจสายตรวจหรือตำรวจที่ทำงานสัมผัสกับประชาชน เช่น สายตรวจตำบล หรือตำรวจที่รับผิดชอบพื้นที่ จะต้องได้รับการกระจายอำนาจหรือมีอำนาจนำเสนอในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาค่าต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนให้ได้มาก

ที่สุด แทนวิธีการทำงานแบบเดิมที่อำนาจการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาต่างๆ อยู่ในส่วนกลาง เช่น ปัจจุบันหน่วยงานตำรวจไทยมอบอำนาจให้หัวหน้าสถานีตำรวจมีอำนาจมากขึ้นกว่าเดิมมาก เช่น การสั่งคดี การปล่อยชั่วคราว การอนุมัติให้ข้าราชการตำรวจเดินทางไปราชการ เป็นต้น

3. การเกาะติดพื้นที่และกระจายความรับผิดชอบให้ตำรวจแต่ละพื้นที่ (Fixed Geographic and Accountability) ในระบบตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ตำรวจทุกคน ไม่ว่าจะสายตรวจ รถยนต์ สายตรวจจรดจักรยานยนต์สายตรวจตำบล หรือตำรวจประจำตู้ยาม ฝ่ายอำนวยการ หรือผู้บังคับบัญชาระดับต่าง ๆ จะได้รับมอบการกระจายอำนาจให้แบ่งรับผิดชอบพื้นที่เป็นระยะเวลานานๆ เช่น จะไม่เปลี่ยนสายตรวจแต่ละผลัดหรือแต่ละเขตบ่อยจนทำให้ตำรวจสายตรวจไม่มีความคุ้นเคย หรือชาวบ้านไม่ “เชื่อใจ” หรือเห็นตำรวจเป็นคนแปลกหน้า โดยควรจัดตำรวจแบบเกาะติดพื้นที่ การแบ่งมอบพื้นที่หรือเขตตรวจยึดถือชุมชนเป็นหลักมากกว่าสถิติคดี

4. ใช้พลังความร่วมมือของประชาชนและอาสาสมัคร (Volunteers) ในระบบตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มุ่งเน้นให้มีการใช้ความร่วมมือจากประชาชน เป็นอาสาสมัครในรูปแบบต่างๆ ตามที่ชุมชนหรือในพื้นที่มีต้นทุนทางสังคม หรือมีการจัดตั้ง หรือมีความเหมาะสม ตำรวจมีหน้าที่ให้ความรู้และสร้างความร่วมมือ กำหนดวิธีการจัดตั้ง เพื่อให้ประชาชน มีโอกาสช่วยเหลืองานป้องกันอาชญากรรม และแก้ไขความไม่เป็น ระเบียบของชุมชนตามความเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ตำรวจมีเวลาไป ทำงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอื่นได้มากขึ้น รูปแบบของอาสาสมัครจะแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ชุมชน บางแห่งอาจจะเป็นการใช้อาสาสมัครที่มีหน่วยงานอื่นจัดตั้งไว้แล้วหรือตำรวจจัดตั้งขึ้นเอง แล้วแต่ความเหมาะสมของพื้นที่และชุมชน รวมถึงความพร้อมของสภาพชุมชน เช่น อาสาสมัครตำรวจชุมชน (ตชต.) สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เขี้ยวเวหา อาสาจราจร ตำรวจบ้าน สายตรวจประชาชน สมาชิกกู้ภัย สมาชิกชมรมเพื่อนบ้านเตือนภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

5. ใช้ผู้สนับสนุน (Enhancer) ในระบบตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ตำรวจจะต้องหาความร่วมมือในการสนับสนุนงานตำรวจจากชุมชนและองค์กรปกครองในพื้นที่ ไม่เฉพาะงานหลักคือการป้องกันอาชญากรรมหรือการเป็นอาสาสมัครป้องกันอาชญากรรมเท่านั้น แต่ในระบบตำรวจ ผู้รับใช้ชุมชน หน่วยตำรวจต้องแสวงหาทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยเหลืองานตำรวจอื่น ๆ เช่น การจัดอาสาสมัครช่วยแจ้งข่าวเว็บไซต์ลามก การให้ประชาชนเป็นอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ช่วยเหลือบริการผู้มาแจ้งความที่สถานีตำรวจ การจัดอาสาสมัครช่วยรับโทรศัพท์ที่ศูนย์วิทยุ การจัดอาสาสมัครลงข้อมูลสถิติคดี การจัดคณะกรรมการหาทุนช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม และการรับการสนับสนุนงบประมาณจากชุมชนหรือท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลืองานตำรวจในด้านต่าง ๆ

6. การบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชุมชน (Law Enforcement) งานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนยังถือว่า การสืบสวน จับกุมคนร้าย เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหา

อาชญากรรมและปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน โดยมุ่งเน้นการจับกุมเพื่อแก้ปัญหาที่ถือเป็นความเดือดร้อนของชุมชนเป็นลำดับแรกสุด และตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความสมดุลระหว่างการบังคับใช้กฎหมายหรือการจับกุม กับความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบของชุมชน

7. เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรมมากกว่ารอให้เกิดเหตุ (Proactive Crime Prevention) ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มุ่งเน้นการป้องกันเพื่อไม่ให้อาชญากรรมเกิด มากกว่าการรอให้อาชญากรรมเกิดแล้ว จึงคิดติดตามจับกุมคนร้ายเพื่อป้องศาล กิจกรรมส่วนใหญ่ของตำรวจที่ทำร่วมกับชุมชน คือ สนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเองโดยใช้เทคนิคแก้ต้นเหตุปัญหา การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม การจัดระบบเพื่อนบ้านเตือนภัย หรือจัดสายตรวจประชาชน เป็นต้น เพื่อมุ่งเป้าประสงค์ในการลดอาชญากรรมและความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม

8. ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) ตำรวจ สมาชิกชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน(Scanning) แล้ววิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (Analysis) แสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา (Response) ดำเนินการแก้ไขปัญหา แล้วประเมินผล(Assessment) เทคนิคในการแก้ปัญหานี้เป็นการระดมความร่วมมือระหว่างตำรวจกับชุมชน เป็นการคิดแก้ปัญหา นอกกรอบความคิดการทำงานแบบเดิมของตำรวจที่ถือว่า การสืบสวนจับกุมคนร้ายได้ ก็นับเป็นการบรรลุภารกิจแล้ว แต่ถ้าตำรวจมีแนวคิดและทำงานตามความเชื่อแบบเดิม ปัญหาอาชญากรรมหรือความเดือดร้อนของชุมชนก็จะกลับมาอีก เพราะการจับกุมคนร้ายไม่ใช่การแก้ต้นเหตุของปัญหาที่แท้จริง การใช้เทคนิคแก้ปัญหาลักษณะนี้ ควรถือเป็นหลักการสำคัญเพราะที่ผ่านมา ประเทศไทยเคยใช้ชุดชุมชนสัมพันธ์เข้าไปสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตำรวจกับประชาชนได้แล้ว แต่ไม่ได้นำชุมชนมาระดมความร่วมมือกับตำรวจ เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือความเดือดร้อนของชุมชน๙.การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (Partnerships) ในระบบตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ประชาชนในชุมชนคือหุ้นส่วนของตำรวจ ในการร่วมรับผิดชอบป้องกันอาชญากรรม หรือปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน (ไม่ใช่เป็นปัญหาของตำรวจฝ่ายเดียว) ตำรวจและประชาชนในชุมชนต้องร่วมกันสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับความเดือดร้อน หรือความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม และให้ชุมชนร่วมใช้เทคนิคแก้ปัญหา เพื่อร่วมแก้ต้นเหตุปัญหาความเดือดร้อนจากอาชญากรรมดังกล่าว และตำรวจต้องสร้างความร่วมมือหรือเป็นแกนนำในการระดมทรัพยากร ความร่วมมือ หรือให้ประชาชนร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อดำเนินกิจกรรมป้องกันอาชญากรรมได้ด้วยตัวชุมชนเอง

10. ตำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Integration) ในการบังคับใช้กฎหมายหรือแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันหลายอย่าง โดยเฉพาะการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา (ไม่ใช่เพียงแค่การจับคนร้าย) ตำรวจไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงจะเข้าไปจัดการได้ เช่น หอพักที่เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นติดยาเสพติด เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์หรือประชาสงเคราะห์ มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการจัดระเบียบ หรือการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณที่เกิดเหตุซึ่งทรัพย์หรือข่มขืนเสมอ เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การถอนใบอนุญาตให้บุคคลที่มีพฤติการณ์เล็กน้อย มีและใช้อาวุธปืน เป็นอำนาจของนายทะเบียนอาวุธปืน คือนายอำเภอท้องที่ (ต่างจังหวัด) การอนุญาตให้รถเร่ขายสุราตามงานเทศกาลหรืองานรื่นเริงต่าง ๆ ที่เป็นต้นเหตุให้วัยรุ่นซื้อสุราได้ตลอดเวลา นำไปสู่เหตุทำร้ายร่างกาย เป็นอำนาจของสรรพสามิต รถที่หายส่วนมากเป็นรถผู้นำมีความประสงค์หรือมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบดูแลการ

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน จำเป็นต้องมีความรู้ในวิธีจัดการและดำเนินงาน ดังนี้

1. มีความเชื่อและศรัทธาในทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
2. จัดการแก้ปัญหาความขัดแย้งและความไม่เป็นธรรมในหน่วยงาน
3. กระทำด้วยวิธีการต่างๆ ให้ตำรวจทุกคนในองค์กรเห็นคุณค่าของสถาบันตำรวจที่มีต่อสังคม (จะทำให้เกิดความรักความศรัทธาต่อสถาบัน)
4. ให้ความรู้ในการควบคุมสังคม ตามหลักการที่ถูกต้องและเข้าใจอย่างแท้จริงโดยเหตุผลที่ว่า “ตำรวจได้อำนาจมาจากสังคม” การทำงานก็มีวัตถุประสงค์เพื่อ “สนองตอบต่อสังคม” ด้วยเช่นกัน
5. ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีสร้างอุดมการณ์สร้างคุณธรรม และวิธีรักษาอุดมการณ์รักษาคุณธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงานตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
6. บำรุงขวัญให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติด้วยความจริงใจ
7. คัดเลือกตำรวจที่ต้องปฏิบัติหน้าที่พบปะประชาชนภายในชุมชน อย่างเหมาะสม
8. ให้ความรู้เพิ่มเติมที่จำเป็นแก่การปฏิบัติงานตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เช่น พฤติกรรมวัยรุ่น (Juvenile Procedures) ปฐมพยาบาล

2.2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

2.1.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศที่มีความรู้ ความสามารถ และทำวิจัย แต่งตำรา เกี่ยวกับเรื่องนี้มานาน ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังรายละเอียด ดังนี้

Arnstien (1969) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่มีบทบาทอะไรเลย ย่อมไม่ได้ผลการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้น ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักใช้อำนาจและสามารถควบคุมกิจกรรมนั้นได้จึงจะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

Berkley (1975) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงานเท่าที่จะสามารถกระทำได้

William Erwin (1976) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง

Cohen & Uphoff (1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

United Nations (1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้น และมีพลังของประชาชนในด้านต่างๆ ได้แก่ ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการ ด้วยความเต็มใจ

Putti (1987) การมีส่วนร่วม หมายถึง พื้นฐานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการมีลักษณะกว้าง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้การมีส่วนร่วมขยายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ

นิคม ผัดแสน (2540) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ให้ประชาชนได้คิดค้นแนวทางขึ้นเอง เป็นผู้กำหนดการตัดสินใจ คิดค้นปัญหา และการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2540) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง พฤติกรรมอันก่อปรด้วยความร่วมมือและสมยอมตามพฤติกรรมที่คาดหวังของกลุ่มทางการและไม่ใช่ทางการ หรือในความหมายก็คือ การที่ประชาชนก่อให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ร่วมกันนั่นเอง

นเรศ สงเคราะห์สุข (2541) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในลักษณะ ที่เป็นกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการได้แก่การวิจัย การวางแผน การ

ตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลตลอดจนการ จัดสรร ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2542) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกของ ชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมใดๆ ให้ความช่วยเหลือและมีอิทธิพลต่อการ ดำเนินกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน

พีระ พรนวม (2544) การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชน ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกัน ในการตัดสินใจร่วมกัน วางแผนดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดี เสีย จนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน

สมยศ นาวิการ (2545) การมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชา ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ (Participative Management) เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างแข็งขันของบุคคล PM ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหา ของการบริหาร

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่ เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น

จิราภรณ์ ศรีคำ (2547) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลที่มีความสนใจหรือมี ส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันเข้ามาร่วมกัน เพื่อปฏิบัติการกิจ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การ ดำเนินงาน การรับทราบผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล หรือร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตกลงกันได้

จินตนา สุจจันท์ (2549) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้สมาชิกเข้ามาร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำ ผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

สัญญา เคณาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึง ประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจาก ชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

โดยสรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกัน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาคนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และ ความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2.2. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen and Uphoff (1980) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีดังนี้

- 1.การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา (Analysis)
- 2.การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา (Decision Making)
- 3.การมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหา (Implementation)
- 4.การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ (Benefits)
- 5.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ทศนีย์ ไทยาภิรมย์ (2529) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 4 ขั้นตอน

ดังนี้

- 1.ร่วมคิด : สภาพปัญหาที่มีอยู่ และสาเหตุปัญหา
- 2.ร่วมวางแผน : วิเคราะห์สาเหตุ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาพิจารณา
- 3.ร่วมดำเนินการ : ดำเนินงานตามโครงการและแผนกำหนดโครงการและ
- 4.ร่วมติดตามประเมินผล : ประเมินผลความสำเร็จหรือล้มเหลวเป็นระยะๆ

ทางเลือก

แผนงาน

และแก้ไข

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527) กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

- 1.การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2.การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- 3.การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
- 4.การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

อคิน ระพีพัฒน์ (2527: น.320) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 4 ขั้นตอน

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

2.2.3. รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1981) ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง ซึ่งเป็นไปโดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกันขึ้นเองเพื่อแก้ไขปัญหาของกลุ่มของตนเอง โดยเน้นการกระทำที่มีได้รับการช่วยเหลือจากภายนอกซึ่งมีรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย
2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ ซึ่งเป็นการเข้าร่วมโดยต้องการความเห็นชอบหรือสนับสนุนโดยรัฐบาล เป็นรูปแบบโดยทั่วไปของประเทศที่กำลังพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลภายใต้การจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการบังคับโดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลทันที แต่จะไม่ได้ผลประโยชน์ระยะยาว และจะมีผลเสียคือไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจชุมชน

แนวคิดการตำรวจชุมชนการตำรวจชุมชน คือ ปรัชญาในการทำงานแนวใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงซึ่งต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอันประกอบด้วยปัญหาอาชญากรรม ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม สภาพไร้ระเบียบและความเสื่อมโทรมทางกายภาพในชุมชน โดยมีความเชื่อมั่นว่าการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจกับชุมชนเท่านั้น คือหนทางสู่ความสำเร็จในการยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน ตำรวจมิใช่เป็นแต่เพียง ผู้บังคับใช้กฎหมายเท่านั้น ยังเป็นที่ปรึกษา (Advisors) ผู้ช่วยเหลืออันวยความสะดวก Facilitators) และผู้สนับสนุน (Supporters) ในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชน ริเริ่มขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชนของตนเอง (ธรรมศักดิ์ วิชา ระยะ และคณะ 2539: น.10) การตำรวจชุมชน (Communities Policing) อาจมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไปในสหรัฐอเมริกา อาทิเช่น

1. การตำรวจที่เน้นการแก้ไขปัญหา (Problem-Oriented Policing หรือ POP)
 2. การตำรวจที่เน้นการแก้ไขปัญหาของชุมชน (Community Problem Oriented Policing หรือ CPOP)
 3. การตำรวจที่เน้นชุมชน (Community Oriented Policing หรือ COP)
- ตำรวจชุมชน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้
1. ตำรวจชุมชน มีเขตอำนาจการรับผิดชอบเฉพาะเขตพื้นที่ภายในหมู่บ้าน/ตำบลที่ได้รับแต่งตั้ง
 2. มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย
 3. มีหน้าที่ประนีประนอม ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกิดขึ้น และเป็นกรณีที่สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจ
 4. มีหน้าที่ให้บริการประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจ
 5. มีหน้าที่ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่นอื่น ๆ โดยเข้าร่วมประชุมหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อรับทราบสภาพปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวนโยบายในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน ชุมชน
 6. ประสานและปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ในการประกอบกำลังเพื่อการปฏิบัติงานหรือแนวนโยบายในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน ชุมชน
 7. งานอื่น ๆ ที่หัวหน้าสถานีตำรวจหรือผู้แทนมอบหมาย

2.3.1 ระบบวิธีปฏิบัติงานของตำรวจชุมชน ดังนี้

1. การควบคุมกำกับดูแล ให้สถานีตำรวจภูธรรับผิดชอบ มอบหมายให้ตำรวจชั้นสัญญาบัตรอย่างน้อย 1 นาย ควบคุมดูแลตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจชุมชน
2. การดำเนินการทางธุรการ จัดให้มีสมุดประจำวัน ประจําการที่ทำการตำรวจชุมชน เพื่อบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันไว้เป็นหลักฐาน และให้มีการควบคุมตรวจสอบเป็นประจำ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
3. การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการรักษาความสงบเรียบร้อย
 - 3.1 จัดราษฎรอาสาสมัครร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจวันละ 2 คน โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียน
 - 3.2 จัดทำแผนที่ของพื้นที่ตลอดจนข้อมูลสำคัญ หรือจำเป็นต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมไว้ประจำที่ทำการ

1) เก็บรวบรวมสถิติข้อมูลท้องถิ่นปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและเป็นปัจจุบันเสมอ

2) จัดทำข้อมูลรายละเอียดที่จำเป็นซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนป้องกันปราบปรามระงับเหตุ เช่น สถานที่สำคัญ สถิติการเกิดอาชญากรรม ช่วงเวลาเกิดเหตุ สาเหตุที่เกิดความถี่ ตลอดจนการจัดวางกำลังเจ้าหน้าที่สายตรวจ ใช้แผนที่ให้เป็นประโยชน์ในการวางแผนป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรม

3) ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นหัวหน้าหรือพี่เลี้ยงตำรวจชุมชนรวบรวมและตรวจความถูกต้องของข้อมูลท้องถิ่น และเหตุเบื้องต้นของความผิดอาญาส่งให้นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้มีหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบตรวจและสรุป เสนอหัวหน้างานป้องกันปราบปรามเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

3.3 การป้องกัน

1) ให้ออกตรวจพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชนที่รับผิดชอบตามแผนสายตรวจ

2) ให้ตำรวจชุมชนที่ออกปฏิบัติหน้าที่บันทึกผลการตรวจไว้ในสมุดตรวจของตำรวจชุมชนโดยให้จัดทำสมุดบันทึกการตรวจที่บ้านกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

3) สังเกตบุคคล สถานที่ เหตุการณ์และอื่น ๆ เพื่อป้องกันและทำการตรวจสอบ ตรวจค้น เมื่อจำเป็นและเห็นสมควรหรือตามที่ได้รับมอบหมายสั่งการจากหัวหน้าสถานีตำรวจหรือผู้แทน

4) ให้บริการประชาชนหรือสาธารณะชนตามที่ได้เห็นสมควร เช่น การให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ประชาชนผู้สัญจรไปมา และช่วยเหลือประชาชนเมื่อประสบภัยต่าง ๆ

5) ออกเยี่ยมประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ อาทิเช่น ผู้เสียหายในคดีต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ด้วยการสอบถามและให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับงานในหน้าที่ตำรวจและอื่น ๆ เท่าที่จะสามารถทำได้ และรับฟังความเห็นข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

6) แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลจากสถานีตำรวจหรือสายตรวจที่เกี่ยวข้อง

3.4 การระงับหรือปราบปราม

1) เมื่อมีเหตุที่ต้องระงับหรือปราบปราม ให้รายงานหรือขอความร่วมมือช่วยเหลือจากสถานีตำรวจหลัก สายตรวจที่ใกล้เคียง หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่นั้น ๆ

2) ในกรณีที่ต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุเพื่อเก็บรักษาร่องรอยพยานหลักฐานก็ให้ทำการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้จนกว่าผู้ที่เกี่ยวข้องจะมาดำเนินการต่อไป รวมตลอดทั้งให้การช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในที่เกิดเหตุ

3) ศึกษาแผนระงับหรือปราบปรามที่กำหนดไว้และปฏิบัติตามแผนเมื่อเกิดเหตุหรือเมื่อได้รับคำสั่ง เช่น แผนสกัดจับคนร้าย เป็นต้น

4) สังเกตบุคคล สถานที่เหตุการณ์และอื่น ๆ ที่ได้รับคำสั่งเมื่อทราบข่าว เช่น เมื่อได้ช่องทางวิทยุติดต่อกันว่ามีกรกระทำผิดในพื้นที่หรือพื้นที่ข้างเคียงและคนร้ายหลบหนี แม้มีได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติการใด โดยเฉพาะต้องให้ความสนใจสังเกตบุคคลยานพาหนะ เพื่อปราบปรามในกรณีนั้น ๆ

5) สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนและหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันปราบปราม

4. ประสานการปฏิบัติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่

4.1 เข้าร่วมประชุมหารือกับสภาบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

4.2 ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อย่างใกล้ชิดเพื่อรับทราบสภาพปัญหาข้อเสนอนะ และแนวนโยบายในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน

4.3 ประสานและปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ในการประกอบกำลัง เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ ตามแผนหรือนโยบายในการรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน ชุมชน

2.3.2 สิทธิประโยชน์และการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชน

1. ได้รับค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ตามคณะกรรมการอำนวยการจัดตั้งตำรวจชุมชนสถานีตำรวจกำหนด

2. การแต่งกายตามที่คณะกรรมการอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์กำหนด

3. เมื่อประสบภัยอันเกิดจากการช่วยเหลือราชการ เป็นผู้มีสิทธิได้รับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัย เนื่องจากช่วยราชการ การปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. 2497

4. ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลในระดับอันเป็นที่น่าพอใจของทางราชการหรือของสังคมชุมชน ถือว่าเป็นผู้ที่มีความชอบ จะได้รับบำเหน็จความชอบ ซึ่งอาจเป็นคำชมเชย เครื่องเชิดชูเกียรติ หรือรางวัล ตามควรแก่กรณี

2.4 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

2.4.1 ความหมายและประเภทของยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2545: น.1) ได้ให้ความหมายและแบ่งประเภทของสารเสพติดไว้ไว้ว่า ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีการรับประทาน ดม สูบ ฉีดหรือวิธีใด ๆ ก็ตาม เป็นช่วงระยะเวลาอันยาวนานติดกันจะทำให้ร่างกายทรุดโทรมและตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว เนื่องจากต้องเพิ่มขนาด การเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเมื่อเสพเข้าไปสักระยะจะเกิดภาวะดื้อยา ปริมาณยาเดิมไม่สามารถทำให้เมาได้ เมื่อถึงเวลาเสพหากไม่ได้เสพจะทำให้เกิดอาการขาดยา ทำให้ทรมาณทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2549 : น.1) ให้ความหมายของยาเสพติดว่า หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกาย แล้วไม่ว่า ด้วยวิธีใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกัน ก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง เมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจหรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพ

สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2550 : น.2) ให้ความหมายของยาเสพติดว่า หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น เมื่อนำเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังจะทำให้เกิดการเสพติดได้ หากใช้สารนั้นเป็นประจำทุกวันหรือวันละหลาย ๆ ครั้ง ลักษณะสำคัญของสารเสพติด จะทำให้เกิดอาการ และอาการแสดงต่อผู้เสพดังนี้

1. เกิดอาการดื้อยา หรือต้านยา และเมื่อติดแล้ว ต้องการใช้สารนั้นในปริมาณมากขึ้น
2. เกิดอาการขาดยา ถอนยา หรืออยากยา เมื่อใช้สารนั้นเท่าเดิม ลดลง หรือหยุดใช้
3. มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงตลอดเวลา
4. สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เกิดโทษต่อตนเอง ครอบครัว ผู้อื่น ตลอดจนถึงสังคม และประเทศชาติ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ได้ให้ความหมายของยาเสพติดให้โทษ หมายถึงสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือ ด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่นต้องเพิ่มขนาดการ

เสพ ขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการนอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กบให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ ผลผลิต เป็นยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่ หมายความว่าถึงยาสามัญประจำบ้าน บางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2526,น.16) สำหรับประเภทยาเสพติด ให้โทษชนิดต่างๆ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยประกาศของกระทรวงสาธารณสุข สุขได้ระบุ ชื่อยาเสพติดไว้ทั้งสิ้น 104 ชนิด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 4 ประเภท 42 ชนิด รวม 146 ชนิด ยาเสพติดชนิดเหล่านี้แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ (ประจัน มณีนิล, 2529, น.29)

1. แบ่งตามฤทธิ์ของยาที่มีต่อร่างกายมนุษย์ ได้แก่

1.1 ยากดประสาทได้แก่เฮโรอีน มอร์ฟิน เหล้าแห้ง จะทำให้ประสาทมีนชา สมอง จิตใจ อารมณ์เยือกเย็นและเฉื่อยชาลง

1.2 ยากระตุ้นประสาทสมอง ได้แก่ แอมเฟตามีน ยาบ้า ยาขยัน ไบกระท่อม จะ ออกฤทธิ์กระตุ้นยาเร่งเร้าประสาท ทำให้เกิดการตื่นตัว กระวนกระวาย ประสาทสมองไหวตัวอยู่เสมอ

1.3 ยาหลอนจิตประสาท เช่น Lysrgide (LSD) Mescaline ทำให้เกิดประสาท หลอน เห็นภาพผิดไปจากปกติ รสสัมผัสเปลี่ยนแปลง รวมทั้งอวัยวะทั้งห้าของร่างกายแปรปรวน มี ปฏิกริยา ผิดไปจากความจริงทั้งหมด

1.4 ยาที่ออกฤทธิ์หลายอย่าง ทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และประสาทหลอน หรือ ยาที่ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน เช่น กัญชา เมื่อเสพจำนวนน้อยจะเกิดอาการกดประสาทอยู่ชั่วขณะ หนึ่ง ต่อไปถ้าเสพเพิ่มมากขึ้นจะกลายเป็นพิษ มีอาการประสาทหลอนต่อไปได้

2. แบ่งตามแหล่งที่เกิดของยา ได้แก่

2.1 ยาเสพติดธรรมชาติ เป็นยาเสพติดที่กลั่นหรือสกัดได้จากพืช หรือพันธุ์ไม้บาง ชนิด โดยตรงที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว ตามธรรมชาติ หรือนำสารจากพืชเหล่านี้มาทำกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมี แปรธาตุไปเป็นยาเสพติดต่อไปได้ เช่น ฝิ่น กัญชา กระท่อม

2.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ เป็นยาเสพติดที่ผลิตขึ้นในห้องปฏิบัติการทดลองด้วย กรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมี นำมาใช้แทนยาเสพติดธรรมชาติได้ โดยสารที่สังเคราะห์ขึ้นนั้นออกฤทธิ์ เหมือนยาเสพติดจากธรรมชาติเช่นกัน เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยานอนหลับ ยาระงับประสาท เป็นต้น

3. แบ่งตามลักษณะของสารที่ใช้ในวงการแพทย์ ได้แก่

3.1 ฝิ่นหรือสารที่มีส่วนประกอบของฝิ่น เช่นมอร์ฟิน ทิงเจอร์ฝิ่น เฮโรอีน โคเคอิน รวมไปถึงสารสังเคราะห์หลายอย่างที่มีคุณสมบัติคล้าย ๆ กัน

3.2 ยานอนหลับชนิดต่าง ๆ ที่มีผลโดยตรงต่อสมองส่วนกลางยาพวกนี้มีจำหน่ายทั่วไป เช่น ฟิโนบาปีโทร เหล้าแห้ง ซอลาเนอรัลทิวินาล รวมทั้งยานอนหลับอื่นที่ใช้ บาร์พิทูเรท ได้แก่ ไบรไมด์ คลอโรล ไฮเดรทพารัลดีไฮด์ และยาสังเคราะห์ใหม่ ๆ เช่น กลูตาไมด์ และเมตาไกลูอาโลน

3.3 ยากระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน และโบกระท่อม

3.4 ยาที่ทำให้ประสาทหลอน ได้แก่ กัญชา, LDS, STP, DMT, ยาเหล่านี้ทำให้ประสาทการรับรู้ของเราผิดไปจากเดิม รวมทั้งสารอย่างอื่นและเห็นบางอย่าง

3.5 สารระเหยต่าง ๆ เช่น เบนซิน ทินเนอร์ และกาวติดเครื่องใช้ต่าง ๆ

3.6 แอลกอฮอล์ ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกจัดให้แอลกอฮอล์ เป็นสารเสพติดอย่างหนึ่งด้วยเพราะเมื่อดื่มจนติดแล้วจะทำให้ผู้ดื่มมีความต้องการและเพิ่มปริมาณการดื่มเรื่อย ๆ อีกทั้งมีโทษต่อร่างกายเช่นเดียวกับยาเสพติดอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2526, น.56) ยาเสพติดเป็นสิ่งชักนำให้คนในสังคมมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางลบไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการค้ำประเวณี หรือแม้กระทั่งปัญหาการว่างงาน ซึ่งล้วนแต่มีปัญหายาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วยเสมอ และในขณะนี้การเสพยาติดมีแนวโน้มว่า ผู้ติดยามักจะเสพร่วมกับสารเสพติดชนิดอื่น ๆ หลายชนิดในเวลาเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า การเสพยาติดสารเสพติดอย่างผสมกัน เช่น เริ่มต้นจากบุหรี กัญชา ฝิ่น เฮโรอีน เมื่อหาตัวยาตัวใดตัวหนึ่งไม่ได้ ก็เสพตัวอื่นทดแทนหรือใช้ร่วมกันไป ในเวลาเดียวกัน พบว่า มีโรคแทรกซ้อนมากกว่าผู้ที่เสพเพียงชนิดเดียวและมีอาการขาดยารุนแรงกว่า การบำบัดรักษา ก็ทำได้ยากกว่าและใช้เวลานาน ดังนั้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงจำเป็นต้องใช้มาตรการ ป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดควบคู่กันไปจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (W.H.O.)) ได้ให้ความหมายของ สิ่งเสพติดว่า “สิ่งเสพติด” หมายถึง สารหรือยาที่เข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือ ดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ได้รับในลักษณะดังนี้

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพต่อไปอีกเรื่อยๆ
2. มีความโน้มเอียงที่จะเพิ่มปริมาณของสิ่งเสพติดให้มากขึ้นทุกขณะ
3. เมื่อถึงเวลาที่ต้องการเสพแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการอดหรืออยากยาทุกราย กลุ่มคลัง

ขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น

4. ผู้ที่ใช้อยาหรือสารนั้นเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้เสพทั้งร่างกายและจิตใจ จากที่มีผู้ให้ความหมายของคำว่า ยาเสพติด หรือสารเสพติด หลาย ๆ ท่านเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า มีความหมายใกล้เคียงกันซึ่งพอสรุปได้ว่า การเรียกสารเสพติดหรือยาเสพติดจะใช้ เรียกได้ทั้งสองคำซึ่งในที่นี้ขอเรียกว่า “สารเสพติด” หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อรับเข้าสู่ร่างกายแล้ว โดยการกิน ฉีด สูบ หรือดมจะทำให้มีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนั้น โดยเฉพาะลักษณะ ต่อไปนี้

1. ผู้ใช้สารต้องเพิ่มขนาดของสารตลอดเวลา
2. เมื่อหยุดใช้สารจะทำให้เกิดอาการอดสาร
3. ผู้ที่ใช้สารเป็นเวลานานจะเกิดมีความต้องการสารนี้มากขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ
4. ผู้ที่ใช้สารเป็นเวลานาน สารจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพและร่างกายของผู้ใช้นั้น

2.4.2 สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด

1. เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2526) จำแนกตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท แบ่งเป็น 4 ประเภท

2. อยากทดลอง เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นนิสัยของคนโดยทั่วไป และโดยที่ไม่คิดว่าตนจะติดสิ่งเสพติดนี้ได้ จึงไปทำการทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้น ในการทดลองใช้ ครั้งแรก ๆ อาจมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตาม ถ้ายังไม่ติดสิ่งเสพติดนั้น ก็อาจประมาทไปทดลองใช้ สิ่งเสพติดนั้นอีก จนใจที่สุดก็ติดสิ่งเสพติดนั้นหรือถ้าไปทดลองใช้สิ่งเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้จะเสพเพียงครั้งเดียว ก็อาจทำให้ติดได้

3. ความคึกคะนอง คนบางคนมีความคึกคะนอง ชอบพูดอวดเก่งเป็นนิสัย โดยเฉพาะวัยรุ่นมักจะมีนิสัยดังกล่าว คนพวกนี้อาจแสดงความเก่งกล้าของตนในกลุ่มเพื่อนโดยการแสดงการใช้สิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ เพราะเห็นแก่ความสนุกสนาน ตื่นเต้นและให้เพื่อนฝูงยอมรับว่าตนเก่ง โดยมิได้คำนึงถึงผลเสียหายหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลังแต่อย่างไรในที่สุดตนเองก็กลายเป็น คนติดสิ่งเสพติดนั้น

4. การชักชวนของคนอื่น อาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวนโฆษณาของผู้ขายสินค้าที่เป็นสิ่งเสพติดบางชนิด เช่น ยากระตุ้นประสาทต่าง ๆ ยาขยัน ยาม้า ยาบ้า เป็นต้น โดยผู้ขายโฆษณาสรรพคุณของสิ่งเสพติดนั้นว่า มีคุณภาพดีสารพัดอย่างเช่น ทำให้มีกำลังวังชา ทำให้มีจิตใจแจ่มใส ทำให้มีสุขภาพดี ทำให้มีสติปัญญาดี สามารถรักษาโรคได้บางชนิด เป็นต้น ผู้ที่เชื่อคำ ชักชวนโฆษณาดังกล่าวจึงไปซื้อตามคำชักชวนของเพื่อนฝูง ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติด นั้นอยู่แล้ว ด้วยความเกรงใจเพื่อน หรือเชื่อเพื่อน หรือต้องการแสดงว่าตัวเองเป็นพวกเดียวกับเพื่อนจึง ใช้สิ่งเสพติดนั้น สาเหตุที่เกิดจากการถูกหลอกลวง ปัจจุบันนี้มีผู้ขายสินค้าประเภทอาหาร ขนม หรือเครื่องดื่ม บางรายใช้สิ่งเสพติดผสมลงในสินค้าที่ขาย เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้านั้นไปรับประทานเกิดการติด อยากมาซื้อไปรับประทานอีก ซึ่งใน กรณีนี้ ผู้ซื้ออาหารนั้นมารับประทานจะไม่รู้สึกที่ตนเองเกิดการติดสิ่งเสพติดขึ้นแล้วรู้แต่เพียงว่า อยากรับประทานอาหาร ขนมหรือเครื่องดื่มที่ซื้อจากร้านนั้น ๆ กว่าที่จะทราบก็ต่อเมื่อตนเองรู้สึกผิด สังเกตต่อความต้องการจะซื้ออาหารจากร้านนั้นมารับประทาน หรือต่อเมื่อ มีอาการเสพติดรุนแรง และมีสุขภาพเสื่อมลง

2.4.3 สาเหตุอื่น ๆ

การอยู่ใกล้แหล่งขายหรือใกล้แหล่งผลิต หรือ เป็นผู้ขายหรือผู้ผลิตเองจึงทำให้มีโอกาส ติดสิ่งเสพติดให้โทษนั้นมากกว่าคนทั่วไป เมื่อมีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดสิ่งเสพติดอยู่ ผู้นั้นย่อมได้เห็นวิธีการเสพของผู้ที่อยู่ ใกล้ชิด รวมทั้งใจเห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขาด้วย และยังอาจได้รับคำแนะนำหรือชักชวนจาก ผู้เสพด้วยจึงมีโอกาสติดได้ คนบางคนอยู่ในสภาพที่มีปัญหา เช่น ว่างงานยากจน ค่าใช้จ่ายเพิ่มโดยมีรายได้ลดลง หรือคงที่ มีหนี้สินมาก ฯลฯ เมื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ ก็หันไปใช้สิ่งเสพติด ช่วยผ่อนคลาย ความรู้สึกในความทุกข์ยากต่างเหล่านี้ แม้จะรู้ว่า เป็นชั่วครู่ช่วยยามก็ตาม เช่น กลุ่มใจที่เป็นหนี้คนอื่น ก็ไปกินเหล้า หรือสูบกัญชาให้เมาเพื่อที่จะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้น โดยพยายามทำงานให้หนักและมากขึ้นทั้ง ๆ ที่ร่างกายอ่อนเพลียมากจึงรับประทานยากระตุ้น ประสาทเพื่อให้สามารถทำงานต่อไปได้ เป็นต้น ถ้าทำอยู่เป็นประจำทำให้ติดสิ่งเสพติดนั้นได้ การเลียนแบบการที่ไปเห็นผู้ที่ติดสนิทสนมรักใคร่หรือเพื่อนจึงเห็นว่าเป็นสิ่งน่าลองเป็น สิ่งโก้เก๋เป็นสิ่งแสดงความเป็นพวกเดียวกันจึงไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นจนติด

2.4.4 สาเหตุด้านสภาพแวดล้อม

การเป็นพื้นที่ผลิต เนื่องจากประเทศไทย มีส่วนที่ติดกับพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็น แหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลกแห่งหนึ่ง จึงทำให้ไทยมีส่วนในการผลิตยาเสพติดประเภทฝิ่น และเฮโรอีน ซึ่งผลิตมากในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ นอกจากนั้นแล้ว ในปัจจุบันยังมีการผลิตยาบ้า ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำด้วย ยาเสพติดที่มีการผลิตในประเทศไทยอีกชนิดหนึ่ง คือ กัญชา ซึ่งมี มากในภาคอีสาน อย่างไรก็ตาม สำหรับการเป็นแหล่งผลิตของประเทศไทยนั้น ในปัจจุบันได้ลด ปริมาณลงอย่างมาก โดยเฉพาะฝิ่น เฮโรอีน และกัญชา จนอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ ในส่วน ของการผลิตยาบ้า ได้มีการย้ายแหล่งผลิตไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่ การเป็นพื้นที่การค้า ประเทศไทยมีการค้ายาเสพติดที่สำคัญ 3 ชนิด คือ การค้าเฮโรอีน การค้ากัญชา การค้ายาบ้า การค้าเฮโรอีน กระจายอยู่บริเวณพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย บริเวณ ที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำ พื้นที่ กรุงเทพฯ ภาคใต้ และชายงานต่างประเทศ ซึ่งเชื่อมโยงกับชายงาน ภายในประเทศ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ สามเหลี่ยมทองคำ เฮโรอีนส่วนใหญ่จะถูกลำเลียงไปยัง ต่างประเทศ แต่บางส่วนจำหน่ายในตลาด ภายในประเทศไทย ในปัจจุบัน เครือข่ายการค้าเฮโรอีนถูก เจ้าหน้าที่จับกุมและทำลายลงได้หลาย เครือข่าย บางกลุ่มหยุดดำเนินการ บางกลุ่มไปค้ายาบ้าแทน การค้ากัญชาอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ ภาคใต้พื้นที่ดำเนินการ ส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กัญชาที่ รวบรวมได้จะส่งออกไปต่างประเทศเป็นหลัก ปัจจุบันกล่าวได้ว่า การค้ากัญชาลดน้อยลงมาก กลุ่ม ผู้ค้าจะไปดำเนินการในประเทศเพื่อนบ้าน การค้าในประเทศไทยส่วนใหญ่เพื่อใช้เสพภายในประเทศ การค้ายาบ้า ยาบ้าได้แพร่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ผู้ค้ามีกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ ระดับรายใหญ่ ระดับกลาง และระดับย่อยในพื้นที่แพร่ระบาด เครือข่ายการค้ายาบ้า ไม่มีการจัด องค์กรที่

ชัดเจนเหมือนกับเฮโรอินและกัญชา แม้แต่นักค้ารายย่อยบางครั้งก็สามารถไปจัดหายาเสพติดจากพื้นที่ผลิต บริเวณสามเหลี่ยมทองคำครั้งละเป็นปริมาณมากได้ การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ประกอบด้วย ฝิ่น เฮโรอิน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน ยาอี และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทบางชนิด เช่น จำพวก ยานอนหลับ อย่างไรก็ตาม กล่าวสำหรับการแพร่ระบาดแล้ว ตัวยาหลักคือ ฝิ่น เฮโรอิน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน เอ็กซ์ตาซี ยาเค โดยฝิ่นและเฮโรอิน เคยเป็นยาเสพติด ที่แพร่ระบาดรุนแรงในอดีต แต่ปัจจุบันลดระดับลง ฝิ่นคงมีแพร่ระบาดเฉพาะกลุ่มชาวเขา เฮโรอินแพร่ระบาดในกลุ่มเสพเดิม ตัวยาที่แพร่ระบาดมากและมีปัญหาในระดับรุนแรง คือ ยาบ้า ซึ่งแพร่กระจายเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะ ในกลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษา สำหรับโคเคน เอ็กซ์ตาซี และยาเค การแพร่ระบาดจำกัดอยู่เฉพาะ กลุ่มเยาวชน ผู้ใช้ในสถานบันเทิง และกลุ่มวัยรุ่นที่ฐานะดี ส่วนสารระเหยจะแพร่ระบาดในกลุ่ม เด็กนอก สถานศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.4.5 ประเภทของยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2549 : น.2-5) ได้แบ่งประเภทของยาเสพติดออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ประเภทของยาเสพติด จำแนกตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท แบ่งเป็น 4 ประเภท

1.1 ประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอิน ยานอนหลับ ยากล่อมประสาทเครื่องตีมีนเมา ทุกชนิด รวมทั้ง สารระเหย เช่น ทินเนอร์ แล็กเกอร์ น้ำมันเบนซิน กาว เป็นต้น มักพบว่าผู้เสพติดมี ร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์ เปลี่ยนแปลงง่าย

1.2 ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาอี กระท่อม โคเคน มักพบว่าผู้เสพติดจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย หวาดระแวง บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติ ไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเอง หรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

1.3 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี และ เห็ดขี้ควาย เป็นต้น ผู้เสพติดจะมีอาการประสาทหลอน ฝันเพื่องเห็นแสงสีวิจิตรพิสดาร หูแว่ว ได้ยินเสียง ประหลาดหรือเห็นภาพหลอนที่น่าเกลียดน่ากลัว ควบคุมตนเองไม่ได้ ในที่สุดมักป่วยเป็นโรคจิต

1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน คือทั้งกระตุ้นกดและหลอนประสาท ร่วมกัน ได้แก่ ผู้เสพติดมักมีอาการหวาดระแวง ความคิดสับสนเห็นภาพลวงตา หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้และป่วยเป็นโรคจิตได้

2. แบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งตามแหล่งที่เกิด ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ยาเสพติดธรรมชาติ คือ ยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระท่อม กัญชา เป็นต้น

2.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยาไอซ์ เอ็คตาซี เป็นต้น

3. แบ่งตามกฎหมาย แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1.1 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 ได้แก่เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน หรือยาบ้า ยาไอซ์ หรือ ยาเลิฟ

1.2 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้สามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่ต้องใช้ภายใต้การควบคุมของแพทย์ และใช้เฉพาะกรณีที่เป็นเท่านั้น ได้แก่ ฟีน มอร์ฟีน โคเคน หรือ โคคาอิน โคลีนีน และเมทาโดน

1.3 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 3 ยาเสพติดประเภทนี้ เป็นยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วย มีประโยชน์ทางการแพทย์ การนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่นหรือเพื่อเสพติด จะมีบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ยาแก้ไอ ที่มีตัวยาโคเคอิน ยาแก้ท้องเสียที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วย ยาฉีตระงับปวดต่าง ๆ เช่น มอร์ฟีน เพทิดีน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น

1.4 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 4 คือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดโรคแต่อย่างใด และมีบทลงโทษกำกับไว้ด้วย ได้แก่ นายาอะเซติคแอน ไฮโดรย และอะเซติลคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยนมอร์ฟีนเป็นเฮโรอีน สารคลอซูโดอีเฟครีน สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 12 ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาไอซ์และยาบ้าได้

1.5 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 5 เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าขายอยู่ในยาเสพติดประเภทที่ 1 ถึง 4 ได้แก่ ทุกส่วนของพืช กัญชา ทุกส่วนของพืช กระช่อม เห็ดขี้ควาย

2.4.6 สาเหตุการติดยาเสพติด

สันชัย วสุนธรา (2549 : น.10-13) ได้สรุปสาเหตุของการติดยาเสพติด ไว้ 3 สาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุที่เกิดจากความรู้อาจไม่ถึงขั้นจำแนกตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท แบ่งเป็น 4 ประเภท

1.1 ออยากทดลอง เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นนิสัยของคนโดยทั่วไป และโดยที่ไม่คิดว่าตนจะติดสิ่งเสพติดนี้ได้ จึงไปทำการทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้น ในการทดลองใช้ครั้งแรก ๆ อาจมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตาม ถ้ายังไม่ติดสิ่งเสพติดนั้น ก็อาจประมาณ ไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นอีก จนใจที่สุดก็ติดสิ่งเสพติดนั้น หรือถ้าไปทดลองใช้สิ่งเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้จะเสพเพียงครั้งเดียว ก็อาจทำให้ติดได้

1.2 ความคึกคะนอง คนบางคนมีความคึกคะนอง ชอบพูดวาทะเป็นนินสัย โดยเฉพาะวัยรุ่นมักจะมีนิสัยดังกล่าว คนพวกนี้อาจแสดงความแค้นกล้าของตน ในกลุ่มเพื่อนโดยการแสดงการใช้สิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ เพราะเห็นแก่ความสนุกสนาน ตื่นเต้น และให้เพื่อนฝูงยอมรับว่าตนเก่ง โดยมิได้คำนึง ถึงผลเสียหาย หรือ อันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลังแต่อย่างไร ในที่สุดตนเองก็กลายเป็นคนติดสิ่งเสพติดนั้น

1.3 การชักชวนของคนอื่น อาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวนโฆษณาของผู้ขายสินค้าที่เป็นสิ่งเสพติดบางชนิด เช่น ยากระตุ้นประสาทต่าง ๆ ยาขยัน ยาม้า ยาบ้า เป็นต้น โดยผู้ขายโฆษณาสรรพคุณของสิ่งเสพติดนั้นว่ามีคุณภาพดีสารพัดอย่างเช่น ทำให้มีกำลังวังชา ทำให้มีจิตใจแจ่มใส ทำให้มีสุขภาพดี ทำให้มีสติปัญญาดี สามารถรักษาโรคได้บางชนิด เป็นต้น ผู้ที่เชื่อคำชักชวนโฆษณา ดังกล่าวจึงไปซื้อตามคำชักชวนของเพื่อนฝูง ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติดนั้นอยู่แล้ว ด้วยความเกรงใจเพื่อนหรือเชื่อเพื่อน หรือต้องการแสดงว่าตัวเองเป็นพวกเดียวกับเพื่อน จึงใช้สิ่งเสพติดนั้น

2. สาเหตุที่เกิดจากการถูกล่อลวง ปัจจุบันนี้มีผู้ขายสินค้าประเภทอาหาร ขนมหรือเครื่องดื่มบางรายใช้สิ่งเสพติดผสมลงในสินค้าที่ขาย เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้านั้นไปรับประทานเกิดการติด อยากมาซื้อไปรับประทานอีก ซึ่งในกรณีนี้ ผู้ซื้ออาหารนั้นมารับประทาน จะไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองเกิดการติดสิ่งเสพติดขึ้นแล้ว รู้แต่เพียงว่าอยากรับประทานอาหาร ขนม หรือเครื่องดื่มที่ซื้อจากร้านนั้น ๆ กว่าที่จะทราบก็ต่อเมื่อตนเองรู้สึกผิด สังเกตต่อความต้องการ จะซื้ออาหารจากร้านนั้นมารับประทานหรือต่อเมื่อมีอาการเสพติดรุนแรง และมีสุขภาพเสื่อมลง

3. สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วย

3.1 คนที่มีอาการเจ็บป่วยทางกายเกิดขึ้นเพราะสาเหตุต่าง ๆ เช่น ได้รับบาดเจ็บรุนแรง เป็นแผลเรื้อรัง มีความเจ็บปวดอยู่เป็นประจำ เป็นโรคประจำตัวบางอย่าง เป็นต้น ทำให้ได้รับทุกข์ทรมานมาก หรือเป็นประจำ จึงพยายามแสวงหาวิธีที่จะช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากความทุกข์ทรมานนั้นซึ่งวิธีหนึ่งที่ทำได้ง่ายคือ การรับประทานยาที่มีฤทธิ์ระงับอาการเจ็บปวดนั้นได้ ซึ่งไม่ใช่เป็นการรักษาที่เป็นต้นเหตุของความเจ็บป่วย เพียงแต่ระงับอาการเจ็บปวดให้หมดไปหรือลดน้อยลงได้ชั่วคราว เมื่อฤทธิ์ยาหมดไปก็จะกลับเจ็บปวดใหม่ ผู้ป่วยก็จะใช้ยานั้นอีก เมื่อทำเช่นนี้ไปนาน ๆ เกิดอาการติดยานั้นขึ้น

3.2 ผู้ที่มีจิตใจไม่เป็นปกติ เช่น มีความวิตก กังวล เครียด มีความผิดหวังในชีวิต มีความเศร้าสลดเสียใจ เป็นต้น ทำให้สภาวะจิตใจไม่เป็นปกติจนเกิดการป่วยทางจิตขึ้น จึงพยายามหาหรือสิ่งเสพติดที่มีฤทธิ์สามารถคลายความเครียดจากทางจิตได้ชั่วคราวหนึ่งมารับประทาน แต่ไม่ได้รับการ ที่ต้นเหตุเมื่อยาหมดฤทธิ์ จิตใจก็จะกลับเครียดอีก และผู้ป่วยก็จะเสพติด ถ้าทำเช่นนี้ ไปเรื่อย ๆ ก็จะทำให้ผู้นั้นติดยาเสพติดในที่สุด

3.3 การไปซื้อยามารับประทานเองโดยไม่ทราบสรรพคุณยาที่แท้จริงขนาดยาที่ควรรับประทาน การรับประทานยาเกินจำนวนกว่าที่แพทย์ได้สั่งไว้ การรับประทานยาบางชนิดมากเกินไปจนเกินขนาด หรือรับประทานติดต่อกันนาน ๆ บางครั้งอาจมีอาการถึงตายได้ หรือบางครั้งทำให้เกิดการเสพติดยานั้นได้

4. สาเหตุอื่น ๆ การอยู่ใกล้แหล่งขายหรือใกล้แหล่งผลิต หรือ เป็นผู้ขายหรือผู้ผลิตเอง จึงทำให้มีโอกาสติดสิ่งเสพติดให้โทษนั้นมากกว่าคนทั่วไป เมื่อมีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดสิ่งเสพติดอยู่ ผู้นั้นย่อมได้เห็นวิธีการเสพ ของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด รวมทั้งใจเห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขาด้วย และ ยังอาจได้รับคำแนะนำหรือชักชวนจากผู้เสพด้วย จึงมีโอกาสติดได้

4.1 คนบางคนอยู่ในสภาพที่มีปัญหา เช่น ว่างงาน ยากจน ค่าใช้จ่ายเพิ่ม โดยมีรายได้ลดลง หรือคงที่ มีหนี้สินมาก เมื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ก็หันไปใช้สิ่งเสพติด ช่วยผ่อนคลายความรู้สึก ในความทุกข์ยากต่างเหล่านี้ แม้จะรู้ว่าเป็นชั่วครู่ช่วยยามก็ตาม เช่น กลุ่มใจที่เป็นหนี้คนอื่นก็ไปกินเหล้า หรือ สูบกัญชาให้เมาเพื่อที่จะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้นโดยพยายามทำงานให้หนัก และมากขึ้นทั้ง ๆ ที่ร่างกายอ่อนเพลียมากจึงรับประทานยากระตุ้นประสาทเพื่อให้สามารถทำงานต่อไปได้ เป็นต้น ถ้าทำอยู่เป็นประจำทำให้ติดสิ่งเสพติดนั้นได้

4.2 การเลียนแบบ การที่ไปเห็นผู้ที่ตนสนิทสนมรักใคร่เหมือนเพื่อน จึงเห็นว่าเป็นสิ่งน่าลองเป็นสิ่งโก้เก๋ เป็นสิ่งแสดงความเป็นพวกเดียวกัน จึงทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นจนติด

4.3 คนบางคนมีความผิดหวังในชีวิตตนเอง ผิดหวังในชีวิตครอบครัวหรือผิดหวังในชีวิตสังคม เพื่อเป็นการประชดตนเองหรือคนอื่น จึงไปใช้สิ่งเสพติดจนติดทั้ง ๆ ที่ทราบว่า เป็นสิ่งไม่ดีก็ตาม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มานิตย์ จันทร์จำเริญ (2535) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมศึกษาจากประชาชนในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง จำนวน 369 คน โดยการสุ่มตัวอย่างพบว่าประชาชนที่มีภาพลักษณ์ต่อตำรวจในทางบวก จะมีระดับศักยภาพและมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสูงกว่าทั้งในกิจกรรมหลักและกิจกรรมทั่วไป ซึ่งได้แก่ การประพุดิตนเป็นพลเมืองดี ช่วยเหลือตำรวจเมื่อมีอาชญากรรม นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนที่มีรายได้มากกว่า 12,000 บาท และมีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนเกิน 10 ปี มีศักยภาพในการมีส่วนร่วมสูง ในกิจกรรมหลักที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ชุมชนแฟลตและชุมชนตลาดมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากกว่าชุมชนแบบบ้านจัดสรร

ชยานนท์ มีสติ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วม ของผู้นำท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรม อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีระยะเวลาอาศัยอยู่ในท้องถิ่นมาก และผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในท้องถิ่นน้อยจะมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติของคนย่อมมีความรัก ห่วงแหน ถิ่นอาศัย และต้องการให้ถิ่นอาศัยของตนเกิดความสงบเรียบร้อย

กิตติพงษ์ เพ็ชรมณี (2543) ศึกษาเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้านในตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ไม่มีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินจนถึงขั้นก่อปัญหาทั้งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การบริการให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การบรรเทาสาธารณภัย และการให้บริการอำนวยความสะดวกทั่วไป โดยประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าตำรวจอาสาสมัคร มีการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ขณะเดียวกันพบว่าประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน

อำพลวัฒน์ แสงเรือง (2548) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการตำรวจบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อโครงการตำรวจบ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการนักท่องเที่ยวและตำรวจบ้าน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 384 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาวะแวดล้อมของโครงการตำรวจบ้านที่ประชาชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และตำรวจบ้านพึงพอใจมากที่สุด คือเป็นโครงการที่ช่วยแก้ปัญหาและเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน รองลงมาคือ โครงการที่เสริมจุดแข็งด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนเข้าร่วม

พัชรพงษ์ อัครเมธากุล (2551) ศึกษาเรื่อง ความร่วมมือของชุมชนในโครงการตำรวจบ้านต่อต้านป้องกันปราบปรามอาชญากรรม อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การให้ความร่วมมือของชุมชนต่อต้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่ตำรวจบ้านจะให้ความร่วมมือในด้านการแจ้งข่าวการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในชุมชนให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่องส่องดูพฤติกรรม ของผู้กระทำความผิด ผู้มีอิทธิพล ตรวจสอบตราความปลอดภัยในชุมชน งานเทศบาลของชุมชน นอกจากนี้ยังได้ร่วมดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามจับกุมผู้เสพ ผู้ค้า ผู้จำหน่ายเสพติดในชุมชน ผู้ค้าไม้เถื่อน ผู้ลักลอบตัดไม้

บทที่ 3

กลไกการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

3.1 ภูมิหลังของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

ประเทศสหรัฐอเมริกา ดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชน จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานตำรวจขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไปหรือที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป จำนวน 546 แห่ง ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาและกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานตำรวจขนาดเล็ก ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีประชากรต่ำกว่า 50,000 คน ลงมา หรือที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดต่ำกว่า 100 คนลงมา จำนวน 148 แห่ง ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ร้อยละ 42 ของหน่วยงานตำรวจขนาดใหญ่ ยืนยันว่าได้นำหลักการตำรวจชุมชน มาใช้เป็นปรัชญาในการทำงาน ร้อยละ 66 ของหน่วยงานตำรวจขนาดเล็ก ยืนยันว่าได้นำหลักการตำรวจชุมชนมาใช้เป็นปรัชญาในการทำงาน ร้อยละ 96.5 ของหน่วยงานตำรวจที่ตอบแบบสอบถาม ยืนยันว่าได้จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักการตำรวจชุมชน ตำรวจชุมชนถือได้ว่าเป็นการปฏิรูปทางการตำรวจครั้งยิ่งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ภายหลังจากปฏิรูปครั้งสำคัญในทศวรรษที่ 30 ตาม “วิสัยทัศน์แห่งการเป็นวิชาชีพตำรวจ” ของอ็อกส์ฟอร์ดโวลล์เมอร์ เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวทางในการปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับประชาชน ตามปรัชญาในการทำงานแนวใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงซึ่งจะต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ ในการกำหนดหนทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน ปัญหาอาชญากรรม ความหวาดกลัวภัยอันตรายจากอาชญากรรม สภาพความไร้ระเบียบและความเสื่อมโทรมทางกายภาพในชุมชน โดยมีความเชื่อมั่นว่าการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจกับชุมชน คือหนทางสู่ความสำเร็จในการยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน ตำรวจเป็นที่ปรึกษา ผู้ช่วยเหลือนำความสะอาด และผู้สนับสนุน ในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนริเริ่มขึ้นเพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนของตนเอง ศาสตราจารย์ โรเบิร์ต โทจันตนวิคซ์ แห่งศูนย์การตำรวจชุมชนแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักการของตำรวจชุมชนไว้ 10 ประการดังนี้ หลักการข้อที่ 1 ปรัชญาและยุทธศาสตร์ขององค์กร ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เป็นทั้งปรัชญา (วิธีในการคิด) และยุทธศาสตร์ขององค์กร (วิธีการนำปรัชญาไปสู่การปฏิบัติ) ซึ่งเปิดโอกาสให้ตำรวจกับชุมชนทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด หลักการข้อที่ 2 การให้อำนาจกับชุมชน เริ่มด้วยการสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานตำรวจ และนำปรัชญาการตำรวจชุมชนไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างจริงจังเนื่องจากประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนทุกคนมีฐานะเป็น “หุ้นส่วน” กับตำรวจ ย่อมจะต้องมีสิทธิและหน้าที่ควบคู่กับการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาวิเคราะห์สภาพปัญหา

หลักการข้อที่ 3 รูปแบบของการกระจายอำนาจสู่ชุมชนและถึงประชาชนเป็นรายบุคคล หน่วยงาน ตำรวจจะสร้างและพัฒนาตำรวจสายพันธุ์ใหม่ มีชื่อเรียกว่า “เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน” ผู้ซึ่งเชื่อมโยง และประสานงานโดยตรงระหว่างตำรวจกับประชาชนในชุมชน หลักการข้อที่ 4 การแก้ไขปัญหาเชิงรุกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนมีบทบาทในการติดต่อกับสุจริตชน หาแนวทาง แก้ไขปัญหาชุมชนในเชิงสร้างสรรค์ มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและอาสาสมัคร หลักการข้อที่ 5 จรรยาบรรณ นิติธรรม ความรับผิดชอบ และความไว้วางใจ ถือเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างตำรวจกับ ประชาชน เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพในรูปแบบใหม่ บนพื้นฐานแห่งความเชื่อถือและความไว้วางใจที่ แต่ละฝ่ายมีต่อกัน หลักการข้อที่ 6 ขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจให้ กว้างขวางขึ้น เพิ่มบทบาทในการปฏิบัติงานเชิงรุก ควบคุมไปการการปฏิบัติภารกิจปกติแบบดั้งเดิมใน เชิงตั้งรับ เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์แบบ หลักการข้อที่ 7 ให้ความ ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ในการให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือ และสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่ มีความอ่อนแอ อาทิ เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ ชนกลุ่มน้อย คนยากจน คนพิการ และคนจรจัด เป็น ต้น หลักการข้อที่ 8 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแรงสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน สนับสนุนการนำวิทยากรและเทคโนโลยีก้าวหน้ามาใช้ในกิจการตำรวจอย่างเหมาะสม หลักการข้อที่ 9 การเปลี่ยนแปลงภายในหน่วยงานตำรวจ จะต้องกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องประสาน สัมพันธ์กับทุกฝ่ายภายในหน่วยงานตำรวจอย่างเต็มรูปแบบ โดยกำหนดหน้าที่การงานของเจ้าหน้าที่ ตำรวจชุมชนให้เป็นผู้รอบรู้งานทั่วไป มีหน้าที่คอยเชื่อมโยงและประสานงานระหว่างตำรวจกับ ประชาชนผู้ใช้บริการ โดยให้การสนับสนุนเกี่ยวกับข้อมูลและผลวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป และปัญหาความเดือดร้อนหลักการข้อที่ 10 การวางรากฐานเพื่ออนาคต การตำรวจชุมชนสัมพันธ์ กำหนดแนวทางให้บริการประชาชนโดยกระจายลงสู่ระดับชุมชน และสัมผัสกับประชาชนเป็น รายบุคคล โดยยอมรับว่าตราบไต่ที่ตำรวจยังคงเห็นห่างกับชุมชน ย่อมไม่อาจที่จะเข้าไปจัดระเบียบใน ชุมชนนั้น ๆ ให้เรียบร้อยได้สำเร็จ ซึ่งจะต้องปรับทัศนคติให้ประชาชนเข้าใจเสียใหม่ว่า “ตำรวจคือ แหล่งที่พึ่งพิง ซึ่งประชาชนสามารถใช้บริการและขอรับความช่วยเหลือต่าง ๆ ได้ในยามทุกร้อน” เพื่อ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน

ตำรวจชุมชนในไทย เริ่มรู้จักและใช้ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ มาตั้งแต่ พ.ศ. 2531 เกือบทุก โรงพักมีชุดตำรวจชุมชน แต่ตำรวจส่วนใหญ่ ทำงานแบบเก่า (ตระเวนตรวจ คอยเหตุ สืบสวน จับ คนร้าย) ผู้ปฏิบัติส่วนมากเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าทฤษฎีชุมชน คือทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ ชุมชน อาชญากรรมประเทศไทยเกิดสูงขึ้น และอยู่ในลำดับต้น ๆ ของโลก อาชญากรรมทั่วโลกไม่ต่างกัน มากนัก แต่ต่างกันตรงเทคนิควิธี การที่ตำรวจใช้ ตำรวจทั่วโลกหันไปใช้วิธีการทำงานแบบใหม่ อาชญากรรมมี แนวโน้มคงที่ หรือลดลง ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ได้รับการพิสูจน์และยอมรับว่า สามารถควบคุมและแก้ไขปัญหอาชญากรรมได้จริง ตำรวจไทยเริ่มรู้จักและพยายามเผยแพร่ทฤษฎี

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ การที่ตำรวจกับประชาชนทำงานร่วมกันโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ย่อมสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ความรู้สึกหวาดกลัวจากภัยอาชญากรรม ตลอดจนสภาพความไร้ระเบียบและความเสื่อมโทรมทางสังคมและทางกายภาพในชุมชนต่างๆได้ การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้น หน่วยงานตำรวจจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสุจริตชนที่อยู่อาศัยในชุมชนนั้นๆโดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะในการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา และร่วมพัฒนาสภาพความเป็นอยู่โดยรวมของชุมชน ตำรวจชุมชนที่เรียกว่า Community Policing Officer (CPO) ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้รอบรู้งานทั่วไป ในฐานะเจ้าพนักงานซึ่งมีภาระหน้าที่ในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามความต้องการของชุมชน โดยปรัชญาการตำรวจชุมชน การให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีพื้นที่รับผิดชอบในการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสามารถเข้าถึง รู้จัก และสัมผัสโดยตรงอย่างใกล้ชิด สม่่าเสมอกับประชาชนในชุมชน อันจะนำไปสู่ความรู้สึกเชื่อมั่นไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน การสนองตอบระหว่างตำรวจกับประชาชน ในฐานะที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็เป็นผู้มีส่วนในการ แก้ไขปัญหาอาชญากรรม และปัญหาอื่นของสังคมร่วมกัน จึงเป็นสิ่งที่ตำรวจจะต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน อันเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของงานตำรวจชุมชน จะเป็นกุญแจสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการรักษาความสงบสุขของสังคม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องแสวงหาวิธีการ หรือมาตรการอันเหมาะสมที่จะสร้างความสัมพันธ์ร่วมมืออันดีกับประชาชน ตลอดจนรักษาความสัมพันธ์ที่ดีนั้นไว้ให้ยืนยาวตลอดไป งานตำรวจชุมชนในหน้าที่ของตำรวจ เป็นการนำเอาหลักปรัชญาที่ว่า “ตำรวจ” คือประชาชนและประชาชนคือ “ตำรวจ” มาใช้ปฏิบัติ จากการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณีดังกล่าว ปรากฏว่า การป้องกันปราบปราม อาชญากรรม และได้พยายามช่วยเหลือตัวเองในเบื้องต้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ได้ตระหนักถึงปัญหาและความคิดเห็นสำคัญของประชาชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจ ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอันเป็นปัญหาส่วนรวมของสังคมจึงได้เปลี่ยนทิศทางในการดำเนินงาน การให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจปัญหาของตำรวจสัมพันธ์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจปัญหาของตำรวจมีสัมพันธภาพอันดีกับตำรวจ และเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมมากยิ่งขึ้นทั้งนี้โดยมีเป้าหมายสุดท้ายเพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในชุมชน หลักการที่สำคัญของงานตำรวจชุมชน คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับตำรวจ ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความเรียบร้อยของสังคม

อาสาสมัคร คือ ผู้ที่อาสาทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยความเต็มใจ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ผู้ที่มีจิตอาสา รับทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน แม้ทำการสิ่งใดหากต้องลงทุน ก็จะขอออกค่าใช้จ่ายเอง แม้แต่ตอนเสียชีวิตก็ไม่เคยได้รับสิ่งตอบแทนใด ๆ จากทางราชการ

การนำอาสาสมัครตำรวจบ้านมาร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในด้านการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด การรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม และการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ รวมทั้งการบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ นั้น น่าจะเป็นหนทางที่ดีทางหนึ่ง อันเป็นการลดปัญหาข้อจำกัดในเรื่องบุคลากร และงบประมาณของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เนื่องจากประชาชนที่มา เป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชนนั้น เป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ ย่อมรู้ปัญหาในชุมชนเป็นอย่างดี หากได้มีการฝึกอบรมทั้ง ด้านทฤษฎี และภาคปฏิบัติในเรื่องของการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด หรือมีความรู้ใน ข้อกฎหมายต่างๆ หากได้กลับไปทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ชุมชนของตนร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจ จะทำให้การแก้ไขปัญหาได้ผลตรงเป้าหมาย และรวดเร็วทันเหตุการณ์ก่อนที่ปัญหาจะลุกลาม ทั้งนี้ เพราะประชาชนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุดถ้าประชาชนมีความรอบรู้ มีขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหา ได้ด้วยตนเอง และได้ทำงานอยู่ภายใต้การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ย่อมเป็นที่แน่ใจได้ว่าปัญหาต่างๆ จะ ได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที ไม่ว่าพื้นที่ในแต่ละแห่งจะมีความแตกต่าง หรือมีความเจริญมากน้อยเพียงใด ก็ตามทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและในพื้นที่ของชนบท “อาสาสมัครตำรวจชุมชน” ก็จะมีผลสำคัญในการช่วยงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เป็นอย่างดีทั้งสิ้น ดังนั้น การบริหารงาน ตำรวจในยุคสมัยใหม่ด้านการป้องกันและปราบปราม ที่มีเรื่องของ “อาสาสมัครตำรวจชุมชน” ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญนั้น จึงเป็นการสอดคล้องกันกับตำรวจชุมชน (Community Policing) ที่กล่าวขวัญถึงกันอยู่ขณะนี้ ได้อย่างพอเหมาะพอดี และยังเป็นการรองรับ ประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึง ด้วยการมีอาสาสมัครตำรวจชุมชนช่วยเป็นหูเป็นตา หรือ ต้อนรับเพื่อนบ้านร่วมกับตำรวจไทยอีกแรงด้วย

3.2 การทำงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

ในการร่วมกันป้องกันและปราบปรามร่วมกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งข่าว, การตั้งจุดตรวจ การอำนวยความสะดวกด้านการจราจร, ตลอดจนการระงับเหตุและอุบัติเหตุต่าง ๆ เป็นการลดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน ซึ่ง การที่จะให้ประชาชนที่จะมาเป็นอาสาสมัครปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับตำรวจในฐานะผู้ช่วยเจ้าพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประชาชนที่เป็นอาสาสมัคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ และยุทธวิธีทางตำรวจเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สมาชิกที่มีในขณะนี้ส่วนใหญ่ได้ผ่านการอบรม ฝึกฝน จากเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี และได้รับอนุญาตจาก ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี อย่างเป็นทางการ มีบัตรประจำตัวอาสาสมัครสายตรวจชุมชน อย่างถูกต้อง โดยสามารถใช้วิทยุสื่อสาร เพื่อการ

ปฏิบัติงาน ส่งข่าวประสานงาน แจ้งเหตุและอื่น ๆ ร่วมกันกับ สถานีตำรวจในพื้นที่ได้โดยติดต่อผ่าน ศูนย์วิทยุ หรือ ทางวิทยุสื่อสาร (ไม่มีสิทธิพกป็น)หรือบางทีในกรณีเหตุเฉพาะหน้าก็สามารถประสาน กับทาง สถานีตำรวจได้โดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพในการดูแลพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจเป็นไปอย่างดีที่สุด นั้นต้องได้รับความร่วมมือกับประชาชนด้วยในการแจ้งเหตุให้ เบาะแส อีกทั้งร่วมแสดงความคิดเห็น ติ-ชมหรือให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ รวมไปถึงแจ้งเบาะแสให้ทางเจ้าหน้าที่ ตำรวจทราบ เพื่อนำเสนอผู้บังคับบัญชาชั้นสูงและจะปิดไว้เป็นความลับ

3.3 คุณสมบัติของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

1. คัดเลือกจากราษฎรอาสาสมัครที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ชุมชนที่จัดตั้งเป็นตำรวจชุมชน โดยอยู่เป็นประจำ ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยให้มีจำนวนตามความเหมาะสมที่จะสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้คณะกรรมการอำนวยการสถานีตำรวจภูธร เป็นผู้พิจารณากำหนดจำนวนตามศักยภาพของพื้นที่
2. มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีขึ้นไป มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรง มีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่การเป็นตำรวจชุมชนอย่างเหมาะสม
3. เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช ไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือวิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ไร้ความสามารถ หรือผู้ที่ติดยาเสพติดให้โทษหรือโทษร้ายแรงอื่นๆ หรือเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม รวมถึงไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
5. ไม่เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการประจำ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือข้าราชการการเมือง หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น
6. ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะกระทำความผิดทางอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
7. ไม่เป็นผู้เคยต้องโทษให้ออก ปล่อยออก หรือไต่ออก จากองค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่น
8. มีความรู้พื้นฐานไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ตำรวจชุมชน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ตำรวจชุมชน มีเขตอำนาจการรับผิดชอบเฉพาะเขตพื้นที่ภายในหมู่บ้าน/ตำบลที่ได้รับแต่งตั้ง
2. มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย
3. มีหน้าที่ประนีประนอม ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกิดขึ้น และเป็นกรณีที่สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจ
4. มีหน้าที่ให้บริการประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจ
5. มีหน้าที่ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่นอื่น ๆ โดยเข้าร่วมประชุมหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อรับทราบสภาพปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวนโยบายในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน ชุมชน
6. ประสานและปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ในการประกอบกำลังเพื่อการปฏิบัติงานหรือแนวนโยบายในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน ชุมชน
7. งานอื่น ๆ ที่หัวหน้าสถานีตำรวจหรือผู้แทนมอบหมาย

ระบบวิธีปฏิบัติงานของตำรวจชุมชน ดังนี้

1. การควบคุมกำกับดูแล ให้สถานีตำรวจภูธรรับผิดชอบ มอบหมายให้ตำรวจชั้นสัญญาบัตรอย่างน้อย 1 นาย ควบคุมดูแลตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจชุมชน
2. การดำเนินการทางธุรการ จัดให้มีสมุดประจำวัน ประจําการที่ทำการตำรวจชุมชน เพื่อบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันไว้เป็นหลักฐาน และให้มีการควบคุมตรวจสอบเป็นประจำ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
3. การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการรักษาความสงบเรียบร้อย
 - 3.1 จัดราชฎรอาสาสมัครร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจวันละ 2 คน โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียน
 - 3.2 จัดทำแผนที่ของพื้นที่ตลอดจนข้อมูลสำคัญ หรือจำเป็นต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมไว้ประจำที่ทำการ
 - 1) เก็บรวบรวมสถิติข้อมูลท้องถิ่นปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและเป็นปัจจุบันเสมอ
 - 2) จัดทำข้อมูลรายละเอียดที่จำเป็นซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนป้องกันปราบปรามระงับเหตุ เช่น สถานที่สำคัญ สถิติการเกิดอาชญากรรม ช่วงเวลาเกิดเหตุ สาเหตุที่

เกิดความถี่ ตลอดจนการจัดวางกำลังเจ้าหน้าที่สายตรวจ ใช้แผนที่ให้เป็นประโยชน์ในการวางแผน ป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรม

3) ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นหัวหน้าหรือพี่เลี้ยงตำรวจชุมชน รวบรวมและตรวจความถูกต้องของข้อมูลท้องถิ่น และเหตุเบื้องต้นของความผิดอาญาส่งให้นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ผู้มีหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบตรวจและสรุป เสนอหัวหน้างานป้องกันปราบปรามเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

การป้องกัน

- 1) ให้ออกตรวจพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชนที่รับผิดชอบตามแผนสายตรวจ
- 2) ให้ตำรวจชุมชนที่ออกปฏิบัติหน้าที่บันทึกผลการตรวจไว้ในสมุดตรวจของตำรวจชุมชนโดยให้จัดทำสมุดบันทึกการตรวจที่บ้านกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน
- 3) สังเกตบุคคล สถานที่ เหตุการณ์และอื่นๆ เพื่อป้องกันและทำการตรวจสอบตรวจค้น เมื่อจำเป็นและเห็นสมควรหรือตามที่ได้รับมอบหมายสั่งการจากหัวหน้าสถานีตำรวจหรือผู้แทน
- 4) ให้บริการประชาชนหรือสาธารณะชนตามที่เห็นสมควร เช่น การให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ประชาชนผู้สัญจรไปมา และช่วยเหลือประชาชนเมื่อประสบภัยต่าง ๆ
- 5) ออกเยี่ยมประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ อาทิเช่น ผู้เสียหายในคดีต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ด้วยการสอบถามและให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับงานในหน้าที่ตำรวจและอื่น ๆ เท่าที่จะสามารถทำได้ และรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 6) แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลจากสถานีตำรวจหรือสายตรวจที่เกี่ยวข้อง

การระงับหรือปราบปราม

- 1) เมื่อมีเหตุที่ต้องระงับหรือปราบปราม ให้รายงานหรือขอความร่วมมือช่วยเหลือจากสถานีตำรวจหลัก สายตรวจที่ใกล้เคียง หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่นั้น ๆ
- 2) ในกรณีที่ต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุเพื่อเก็บรักษาร่องรอยพยานหลักฐานก็ให้ทำการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้จนกว่าผู้ที่เกี่ยวข้องจะมาดำเนินการต่อไป รวมตลอดทั้งให้การช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในที่เกิดเหตุ
- 3) ศึกษาแผนระงับหรือปราบปรามที่กำหนดไว้และปฏิบัติตามแผนเมื่อเกิดเหตุหรือเมื่อได้รับคำสั่ง เช่น แผนสกัดจับคนร้าย เป็นต้น

4) สังเกตบุคคล สถานที่เหตุการณ์และอื่นๆ ที่ได้รับคำสั่งเมื่อทราบข่าว เช่น เมื่อได้ข่าวทางวิทยุติดต่อกว่ามีการกระทำความผิดในพื้นที่หรือพื้นที่ข้างเคียงและคนร้ายหลบหนี แม้มิได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติการใด โดยเฉพาะต้องให้ความสนใจสังเกตบุคคล ยานพาหนะ เพื่อปราบปรามในกรณีนั้น ๆ

5) สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนและหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันปราบปราม ประสานการปฏิบัติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่

1) เข้าร่วมประชุมหารือกับสภาบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

2) ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อย่างใกล้ชิดเพื่อรับทราบสภาพปัญหาข้อเสนอแนะ และแนวนโยบายในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน

3) ประสานและปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ในการประกอบกำลัง เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ ตามแผนหรือนโยบายในการรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน ชุมชน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาอาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

4.1.1 การนำนโยบายแปลงสู่การปฏิบัติ

นโยบายของรัฐบาลต่าง ๆ ที่ผ่านมามุ่งเน้นด้านการปราบปราม มากกว่าการป้องกัน โดยมองว่าปัญหาเสพติดเป็นเรื่องของอาชญากรรมที่ต้องใช้มาตรการปราบปราม คือหากสามารถปราบปรามจับกุมผู้ค้าได้ปัญหาก็จะหมดไป ซึ่งเป็นความคิดที่ผิด เพราะตราบดีที่คนซื้อยังมีอยู่และเพิ่มขึ้น ตรานั้นย่อมจะมีผู้ขายอยู่เสมอ นอกจากนี้ กลไกด้านการปราบปรามก็ยังไม่เอื้ออำนวยทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่จะให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคน เงิน หรืออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ให้ราชการเป็นผู้ลงไปดำเนินการเป็นหลัก โดยมีประชาชนเป็นเป้าหมายในการดำเนินการมิใช่เป็นผู้มีส่วนร่วม มีการสั่งการจากระดับบนลงล่าง แต่ละหน่วยงานมีงบประมาณของตนเองในการดำเนินงานและไม่มีประสานงาน ทำให้ขาดเอกภาพต่างคนต่างทำ เกิดความซ้ำซ้อน และประชาชนไม่เกิดความรู้สึกร่วมในกิจกรรมการแก้ไขปัญหาก็ไม่เกิดความรับผิดชอบและความผูกพันกับการแก้ไขปัญหาก็เห็นว่าการแก้ไขปัญหาก็เป็นหน้าที่ของรัฐ ไม่ใช่ของตนเองหรือของชุมชนที่จะต้องเข้าไปรับผิดชอบ และรัฐบาลที่ผ่านมามองปัญหาเสพติดเป็นลักษณะแยกส่วน ทั้งด้านการป้องกัน การปราบปรามการบำบัดรักษาและฟื้นฟู โดยแต่ละเรื่องก็มอบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไปดำเนินการเองตามงบประมาณที่ได้รับ ไม่มองและพิจารณาปัญหาในแบบองค์รวม ไม่มีการบูรณาการการแก้ปัญหาจึงไม่ครบวงจรซึ่งทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จ

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ผ่านมามา เนื่องจากนโยบายมองปัญหาแยกส่วน การดำเนินงานจึงทำแบบแยกส่วน ต่างคนต่างทำ ขาดเอกภาพในการดำเนินการ ไม่มีหน่วยงานหลักในการรวมหรือบูรณาการ ไม่มีแผนรวม จึงขาดการเดินไปสู่เป้าหมายและทิศทางเดียวกัน ต่างคนจึงต่างทำตามอำนาจหน้าที่และงบประมาณที่ตนมี โดยไม่มีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน นอกจากนี้ยังขาดดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน ขาดการติดตามประเมินผล และขาดรูปแบบแนวทางในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ที่ชัดเจน

การวิเคราะห์ปัญหายาเสพติด จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติ ดังนี้

ภัยคุกคาม เกิดจากการดำรงอยู่ของสถานบริการและแหล่งอบายมุข ซึ่งขาดการควบคุมในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย จะเป็นแหล่งค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน แหล่งผลิตอยู่นอกประเทศ โดยมีกำลังการผลิตอย่างไม่จำกัด และมีช่องทางการลำเลียงนำเข้าสู่ประเทศมากมาย ยากแก่การป้องกันและปราบปราม และกลุ่มนักค้า รายใหญ่ รายย่อย รายกลาง เพิ่มขึ้นและกระจายในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ

จุดอ่อน คือโครงสร้างของปัญหาเสพติดเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากตัวปัญหาเองมีความสลับซับซ้อนนับวันจะขยายตัวเพิ่มขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ยากแก่การแก้ไขเพราะรากเหง้าของปัญหาเกิดจากปัจจัยภายในตัวบุคคลและความไร้จิตสำนึก ปัญหาสังคมไทยในเชิงโครงสร้างยังขยายตัวและส่งผลทำให้ปัญหาเสพติดเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนประสบปัญหาด้านจิตใจ ด้านอาชีพและรายได้บางส่วนหันไปใช้ยาเสพติดและค้ายาเสพติดรวมทั้งปัญหาค่านิยมเรื่องวัตถุนิยม บริโภคนิยม และอิทธิพลในระดับต่าง ๆ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องขาดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ ทำให้ไม่สามารถวางแผนและปรับเปลี่ยนการดำเนินงานได้อย่างทันเหตุการณ์

จุดแข็ง คือ ชุมชนสังคมรวมทั้งสื่อมวลชนตระหนักในความรุนแรงของปัญหาเสพติด และผลกระทบจึงให้มีการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนและจริงจังโดยได้มีการรวมตัวกันเพื่อหาทางป้องกัน ซึ่งปรากฏว่ามีหลายแห่งประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถาบันธัญญารักษ์และศูนย์บำบัดรักษาเสพติดประจำภูมิภาคมีการพัฒนาศักยภาพ ให้ความพร้อมครอบคลุมและเพียงพอต่อการแก้ปัญหา และประสานงานพร้อมถึงระดับชุมชน มีการกระจายอำนาจโดยให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ท้องถิ่นและชุมชนมีขีดความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โอกาสที่จะเกิดขึ้น คือ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนและชัดเจน โดยประกาศเป็นสังคม ยาเสพติด โดยแสดงความมุ่งมั่นที่จะเร่งแก้ปัญหาในลักษณะเบ็ดเสร็จภายใต้ยุทธศาสตร์ล้างแผ่นดินมุ่งเน้นการแสวงหาความร่วมมือ-ร่วมใจ จากประชาชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องมีงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อใช้ในการสนับสนุนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาให้กลับมาเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และรัฐบาลมีการปรับแก้กฎหมายให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดหลายฉบับด้วยกัน

4.2 การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

หลักการปลูกจิตสำนึกในการป้องกันอาชญากรรมว่าเป็นงานของตนเอง มิใช่เป็นงานของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว ในการบังคับใช้กฎหมายได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติตามหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. การจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าตามความผิดบัญชี ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ราชฎรมีอำนาจ ราชฎรมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 79 , 80)

2. การตรวจค้นผู้ถูกจับ สืบเนื่องจากการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดกรณีราชฎรมเป็นผู้จับ โดยหลักการราชฎรมไม่มีอำนาจในการ ตรวจค้นบุคคล หากราชฎรมเป็นผู้จับ ผู้จับสามารถทำการตรวจค้นได้ เพื่อพบและยึดอาวุธหรือสิ่งของที่ผู้ถูกจับอาจใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ ทำร้ายราชฎรมผู้จับกุมได้ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของราชฎรมผู้จับเอง

3. การควบคุมตัวผู้กระทำความผิด เมื่อราชฎรมจับกุมตัวผู้ถูกจับแล้ว มีอำนาจควบคุม ตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการพนักงานฝ่ายปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 84)

4. การป้องกันตนเอง (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68) กฎหมายให้สิทธิในการป้องกันตนเองต่อการกระทำที่เกิด จากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ต่อ ชุมชนอย่างหนึ่งในการต่อสู้กับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันใน สังคม นอกจากนี้ ในทางแพ่ง กฎหมายก็กำหนดให้ สามารถใช้กำลังเพื่อป้องกันสิทธิของตน ถ้าพฤติการณ์ไม่ สามารถขอให้ศาลหรือเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือได้ทันท่วงทีใน ทันใดได้

5. ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเมื่อได้รับคำร้องขอ จากเจ้าพนักงานผู้จับตามหมาย มีหน้าที่ตามกฎหมายต้อง ช่วยเหลือเจ้าพนักงานผู้จับตามสมควรเท่าที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อ ตนเอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 82 หรือกรณีที่ เจ้าพนักงานได้สั่งการตามอำนาจหน้าที่ให้ช่วยทำกิจการของเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำสั่งนั้น (ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 368)

6. การช่วยเหลือผู้ประสบอันตราย กรณีที่ ราชฎรมพบเห็นผู้อื่นตกอยู่ในอันตรายเท่าชีวิต ซึ่งตนเอง ช่วยได้ ก็ต้องช่วยตามความจำเป็น (ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 374)

7. การจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลย (ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 117) กรณีที่ราชฎรมเป็นนายประกัน เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกัน หนีหรือจะ หลบหนี ราชฎรมนั้น มีอำนาจจับกุม ควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง

การที่ตำรวจมีแนวทางที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยดึงประชาชนมาเป็นอาสาสมัครตำรวจบ้าน เป็นผู้ช่วยพนักงานตามกฎหมาย และการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลต่าง ๆ ย่อมเป็นการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากรงบประมาณ และเป็นการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในสังคม เพื่อมาแก้ไขปัญหาเสพติด ปัญหาความสงบเรียบร้อยของสังคม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด จากการสัมภาษณ์อาสาสมัครตำรวจชุมชน ดังนี้

จากการสัมภาษณ์อาสาสมัครชุมชน มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในชุมชน ดังนี้

การสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของประชาชนในการมีส่วนร่วม เพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งแก่ชุมชน เสริมสร้างกลไกความร่วมมือในหมู่ภาคีต่าง ๆ มีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในชุมชนอย่างครบวงจร เป็นองค์รวม และเหมาะสมกับแต่ละสภาพพื้นที่ ปัญหายาเสพติดนั้น ไม่สามารถจัดให้หมดสิ้นไปโดยสิ้นเชิงแต่สามารถควบคุมโดยกลไกและกระบวนการทางสังคม ที่เข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ รวมถึงการปรับบทบาทหน้าที่ องค์กรในภาครัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดในระยะสั้น เป็นการแก้ไขปรับปรุงการบริหารและการจัดการ เพื่อให้เกิดผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ

บทบาทของบุคคลที่มีส่วนช่วยรับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในชุมชน อาจเกิดจากปัญหาหลายอย่างประกอบจากการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน และบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชน พอสรุปได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัวทุกคน โดยการให้ความรัก ความอบอุ่น การใกล้ชิด อย่างสม่ำเสมอ
2. การปรับปรุงวิถีการดำเนินชีวิตของผู้นำและสมาชิกในครอบครัว ด้วยการสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกันการให้แรงสนับสนุนกำลังใจ การให้คำปรึกษาจากครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน การแบ่งเวลาที่เหมาะสมแก่เวลาที่เหมาะแก่ครอบครัว
3. ปรับปรุงวิถีการอบรมเลี้ยงดู การสร้างประชาธิปไตยในครอบครัวการรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมการรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง

4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชน โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ โฆษณา การใช้การเล่นพื้นบ้านของท้องถิ่น เช่น ลำตัด ลิเก หมอลำ เป็นต้น

5. การจัดการเฝ้าระวังสารเสพติดเข้าสู่ชุมชน เช่น การตรวจค้น การตรวจสอบผู้มีพฤติกรรมน่าสงสัยใช้พลังชุมชนต่อมาตรการการลงโทษทางสังคม เช่นการให้หยุดบทบาทในชุมชน การว่ากล่าวตักเตือน

6. การจัดส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกให้แก่ชุมชน เช่น กีฬา นันทนาการ ดนตรี ศิลปะ การแสดง กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ สร้างเขตปลอด ยาเสพติดในชุมชน โครงการโรงเรียนสีขาว การสร้างแกนนำชุมชน โครงการ To be number one

7. การจัดกิจกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุข เช่น การบริการตรวจสุขภาพ การจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่สร้างทักษะชีวิตแก่คนในชุมชนต่อการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับโทษและอันตรายของสารเสพติด

8. การใช้ศาสนากับการป้องกันและรักษาอาการติดยาเสพติด เช่น ในการละเว้นต่ออบายมุข การรู้จักรักษาศีล ฝึกใจให้เป็นสมาธิ โดยการเรียนรู้หลักธรรมทางศาสนาจนเกิดปัญญา ทำให้เกิดความตระหนักที่จะปฏิบัติตามแนวทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง

9. พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อการสร้างสร้งงานสร้างอาชีพในชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน ด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน คิดค้นการรักษาด้วยสมุนไพร จากการศึกษาทดลอง การประยุกต์ และเผยแพร่ภูมิปัญญาแก่บุคคลอื่นเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

10. การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในการบูรณาการอย่างยั่งยืน เช่น การสร้างเครือข่ายการป้องกันการพัฒนาส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดโครงการณรงค์เกี่ยวกับสารเสพติดร่วมกันระหว่างบุคลากรในชุมชน การจัดกิจกรรมเพื่อลดปัญหา ยาเสพติด การจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมทุกกิจกรรมเพื่อบูรณาการชุมชนเข้มแข็ง การพัฒนาระบบสนับสนุนต่อการพัฒนาระบบงานและเครือข่ายทางสังคม

11. ชุมชนบำบัด เป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดด้วยการช่วยเหลือตนเองในหมู่ผู้ติดยาเสพติดด้วยกัน เพื่อแนะนำฟื้นฟูให้แก้ไขปัญหามิให้โทษทางกฎหมายและไม่กลับไปติดยาหรือเกี่ยวข้องกับสารเสพติดอีกต่อไป

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหา ยาเสพติดมีปัจจัยอื่นในทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องเชื่อมโยง บางครั้งปัญหาอื่นก่อให้เกิดปัญหา ยาเสพติด เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ยั่วยุ ฯลฯ ในขณะที่เดียวกันปัญหา ยาเสพติดเองก็เป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะ

ต่อชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาโรคติดต่อ ดังนั้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่จะประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงและยั่งยืนนั้น จะพิจารณาแก้ไขเฉพาะปัญหายาเสพติดอย่างเดียวไม่ได้

2. การทำงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยเฉพาะภาครัฐต้องทำร่วมกันอย่างแท้จริง ต่างหน่วยงานยังคงต่างคนต่างทำ เป็นการเข้าร่วมมือกับประชาชนที่ต่างกรรมต่างวาระกัน ปัญหาจึงอยู่ที่หน่วยงานระหว่างรัฐเองที่ยังไม่สามารถร่วมมือกันได้อย่างแท้จริง

3. ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จ นั่นก็คือความไม่ใส่ใจอย่างจริงจังของหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับนโยบายอย่างรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้บัญชาการ และผู้ว่าราชการจังหวัด บุคคลเหล่านี้ เป็นกุญแจสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความสำเร็จของการดำเนินการ

4. การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมุ่งไปสู่การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งนั้นน่าจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องที่จะสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน รัฐบาลจึงต้องให้ความสำคัญกับมาตรการนี้อย่างจริงจังในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังพล งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ วิชาความรู้ และการติดตามประเมินผล

5. ปัญหาความสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จ ก็คือการขาดการติดตามและประเมินผล ทำให้การดำเนินการที่ผ่านมามักจะเน้นไปที่ปริมาณแทนที่จะเน้นที่คุณภาพ และผลลัพธ์ เช่น การฝึกอบรมต่าง ๆ และการบำบัดรักษา ล้วนแต่ขาดการติดตามหลังการดำเนินการ ทำให้การดำเนินการดังกล่าวไม่สัมฤทธิ์ผล ควรจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องของการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ควรใช้อาสาสมัคร อสม. เป็นผู้รับผิดชอบตรวจสอบติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาและกลับเข้าสู่ชุมชนแล้ว เพื่อช่วยเหลือและป้องกันร่วมกับชุมชนไม่ให้เขาเหล่านั้นกลับไปใช้ยาเสพติดอีก

6. ปัญหาด้านงบประมาณมีอยู่หลายประการที่รัฐจะต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เช่น การจัดสรรงบประมาณที่ผ่านมาทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทำงานลักษณะต่างคนต่างทำ งบประมาณซ้ำซ้อน การทำงานก็ซ้ำซ้อน ขาดเอกภาพ ขาดสมดุล งบประมาณลงไปสู่หน่วยปฏิบัติไม่พร้อมกันหน่วยปฏิบัติในพื้นที่จึงไม่สามารถร่วมมือทำงานพร้อมกันได้

7. การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องมุ่งดำเนินการลงไปที่หมู่บ้าน / ชุมชน ค่อยๆ สร้างหมู่บ้าน / ชุมชน ให้เข้มแข็งและรักษาสถานภาพไว้ให้ได้ จากจุดขนาดเล็กๆ หลาย ๆ จุด ที่ยั่งยืนก็จะขยายตัวทำให้เกิดจุดขนาดใหญ่ขึ้นได้

8. ขบวนการในการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้น ควรต้องมีการอบรม บิดามารดาหรือผู้ปกครองด้วย เพื่อแนะนำและสร้างความเข้าใจในการป้องกันมิให้บุตรหลานกลับไปเสพยาเสพติดอีก

9. รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชน เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบติดตาม และให้การสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐและชุมชน

10. รัฐควรต้องทำการศึกษาวิจัย และกำหนดยุทธศาสตร์ในการที่จะทำให้ผู้ผลิตและผู้ค้า ยาเสพติด ไม่สามารถหากำไรจากการผลิตและการค้ายาเสพติดต่อไปได้ เช่น ศึกษาวิจัยมาตรการที่จะ หาราคายาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ลดลงจนไม่คุ้มกับการผลิตและการเสี่ยง ศึกษาวิจัยถึงตัวยาหรือ พืชสมุนไพรทดแทน เช่น พืชกระท่อม เป็นต้น

11. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา รัฐจะต้องสนับสนุนงบประมาณ ให้แก่สถานศึกษา และให้นักเรียนนักศึกษาเป็นแกนหลักในการจัดกิจกรรม ให้เขาได้ร่วมคิดร่วมทำ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการดูแลกันเองระหว่างกลุ่มเพื่อน

12. ในด้านการปราบปราม ควรกำหนดให้มีตำรวจปราบปรามยาเสพติดประจำสถานี ตำรวจทุกแห่งอย่างชัดเจน โดยศึกษาและกำหนดอัตรากำลังให้เหมาะสม และแต่งตั้งคณะกรรมการ ชุดหนึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหลายฝ่ายเพื่อคอยตรวจสอบพฤติกรรม ตลอดจนปกป้องและ เสริมสร้างขวัญกำลังใจกับตำรวจเหล่านั้น ทั้งนี้ ต้องแก้ปัญหากรณีหัวหน้าสถานีที่ไม่เห็นความสำคัญ กับการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วย

13. ผู้บังคับบัญชาต้องส่งเสริมและสนับสนุนตำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้เข้าดำเนินการด้าน การป้องกันและการหาข่าวเพื่อสนับสนุนการปราบปราม

14. รัฐจะต้องสนับสนุนงบประมาณสำหรับปฏิบัติการที่ไม่สามารถเบิกจากตามระเบียบ ปกติให้แก่ฝ่ายปราบปราม เช่น เงินซื้อทิ้ง เงินในการสะกดรอยติดตาม และเงินค่าสายค่าข่าว

15. รัฐบาลควรพิจารณากำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้ ถูกต้องและชัดเจน เช่น หน่วยงานที่มีหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยความสะดวกต้องมีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนแก่ ฝ่ายปฏิบัติเท่านั้น หากฝ่ายอำนวยความสะดวกลงไปเป็นผู้ปฏิบัติเสียเองย่อมทำให้งานอำนวยความสะดวก อยู่ขาดประสิทธิภาพ งานด้านปฏิบัติการก็ทำได้ไม่ดีเพราะโครงสร้างของหน่วยไม่ได้กำหนดมาเป็น หน่วยกำลัง นอกจากนี้หน่วยปฏิบัติก็จะไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่เพราะฝ่ายอำนวยความสะดวก ก็จะกันทั้งงบประมาณและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไว้สำหรับภารกิจภาคปฏิบัติของตน ข้อมูลข่าวสาร ที่ฝ่ายอำนวยความสะดวกจะได้จากฝ่ายปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และเสนอแนะผู้บริหารในการ กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ก็จะไม่ได้รับ เพราะฝ่ายปฏิบัติหลักก็จะไม่ไว้วางใจว่าฝ่าย อำนวยความสะดวกจะเอาข้อมูลที่ได้นั้นไป

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาคาการแพรระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาคาการแพรระบาดของยาเสพติดในชุมชนของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครสายตรวจชุมชน มีบทบาทอย่างไรบ้างในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน
3. เพื่อศึกษาปัญหาข้อจำกัดในการดำเนินงานของระบบอาสาสมัครสายตรวจชุมชนต่อการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นอย่างไร

จากผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมายต่าง ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่ามีความเหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัครตำรวจชุมชน และสัมภาษณ์อาสาสมัครตำรวจชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ซึ่งผลการศึกษาโดยสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาสรุปผลตามประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

อาสาสมัครตำรวจชุมชน เป็นผู้ที่มีจิตอาสา เพื่อช่วยเหลือการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด การรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม และการป้องกันการแพรระบาดของยาเสพติดให้ โทษเป็นการลดปัญหาเรื่องบุคลากร และงบประมาณ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เนื่องจากประชาชนที่มา เป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชนนั้น เป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ ย่อมรู้ปัญหาในชุมชนเป็นอย่างดี หากได้มีการฝึกอบรมทั้ง ด้านทฤษฎี และภาคปฏิบัติในเรื่องของการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด หรือมีความรู้ใน ข้อกฎหมายต่าง ๆ หากได้กลับไปทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหายาของหมู่บ้าน ชุมชนของตน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจ จะทำให้การแก้ไขปัญหายาได้ผลตรงเป้าหมาย และรวดเร็วทันเหตุการณ์ก่อนที่ปัญหาจะลุกลาม ทั้งนี้ เพราะประชาชนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุดถ้าประชาชนมีความรอบรู้ มีขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหายา ได้ด้วยตนเอง และได้ทำงานอยู่ภายใต้การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ย่อมเป็นที่แน่ใจได้ว่าปัญหาต่าง ๆ จะได้รับการแก้ไข อย่างทันท่วงที ไม่ว่าพื้นที่ในแต่

ละแห่งจะมีความแตกต่าง หรือมีความเจริญมากน้อยเพียงใด ก็ตาม “อาสาสมัครตำรวจชุมชน” ก็จะมี ความสำคัญในการช่วยงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เป็นอย่างดีทั้งสิ้น ดังนั้น การบริหารงานตำรวจใน ยุคสมัยใหม่ ด้านการป้องกันและปราบปราม ที่มีเรื่องของ “อาสาสมัครตำรวจชุมชน” ได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญนั้นจึงเป็นการสอดคล้องกันกับตำรวจชุมชน (Community Policing) ได้อย่างพอเหมาะพอ ดี และยังเป็น การรองรับ ประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมา ด้วยการมีอาสาสมัครตำรวจชุมชนช่วย เป็นหูเป็นตาการทำงาน ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ในการร่วมกันป้องกันและปราบปรามร่วมกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งข่าว การตั้งจุดตรวจ การอำนวยความสะดวกด้าน การจราจร, ตลอดจนการระงับเหตุ และอุบัติเหตุต่าง ๆ เป็นการลดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ กับประชาชนให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน ซึ่งการที่จะให้ประชาชนที่จะมาเป็น อาสาสมัครปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับตำรวจในฐานะ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้อง ยิงที่จะต้องให้ประชาชนที่เป็นอาสาสมัคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ และ ยุทธวิธีทางตำรวจเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สมาชิกที่มีในขณะนี้ส่วนใหญ่ก็ได้ผ่านการ อบรม ฝึกฝน โดยหน่วย อินทราช ซึ่งได้ส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยฝึกฝนให้และได้รับอนุญาตจาก ผู้กำกับ การตำรวจนครบาล สน.พระราชวังอย่างเป็นทางการ มีบัตรเจ้าหน้าที่อาสาฯ อย่างถูกต้อง โดย สามารถใช้วิทยุสื่อสาร เพื่อการปฏิบัติงาน ส่งข่าวประสานงาน แจ้งเหตุและอื่นๆ ร่วมกันกับ สถานี ตำรวจในพื้นที่ได้โดยติดต่อผ่าน ศูนย์วิทยุ หรือ ทางวิทยุสื่อสาร (ไม่มีสิทธิพกปืน)หรือบางทีในกรณี เหตุเฉพาะหน้าก็สามารถประสานกับทาง สน.ได้โดยตรงทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพในการ ดูแลพื้นที่ร่วมกับสน.เป็นไปอย่างดีที่สุด นั้นต้องได้รับความร่วมมือกับประชาชนด้วยในการแจ้งเหตุให้ เบาะแส อีกทั้งร่วมแสดงความคิดเห็น ดี- ชมหรือให้ข้อเสนอแนะต่างๆ รวมไปถึงแจ้งเบาะแสให้ทาง เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ เพื่อนำเสนอผู้บังคับบัญชาชั้นสูงและจะปิดไว้เป็นความลับ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาอาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ใน เขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นที่ น่าสนใจได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมช่วยเหลือตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วน ร่วมในการจับกุมผู้กระทำผิดในชุมชนในเหตุการณ์กระทำผิดซึ่งหน้ามีส่วนร่วมในการชี้เบาะแส ผู้กระทำผิดแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่จับผู้กระทำ จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดต่าง ๆ ในชุมชน เช่น จัดทำบัญชีรายชื่อ ผู้เสพ ผู้ค้าหรือบุคคลน่าสงสัย

2. การมีส่วนร่วมรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการลดอาชญากรรมในชุมชน มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรักษาสถานที่เกิดเหตุคดีต่าง ๆ และมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบหาพยานหลักฐานในคดีเพื่อยืนยันจับกุมผู้กระทำผิด

3. การมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดในชุมชน พบว่า อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการออกตรวจพื้นที่เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด และมีส่วนร่วมเป็นพยานคดีที่จับกุมผู้กระทำผิด กระตุ้น ปลุกจิตสำนึกให้ผู้ใกล้ชิด หรือผู้ปกครอง เปิดเผยผู้ติดยาเสพติด เพื่อนำตัวเข้ารับการรักษา สร้างความตระหนักและความเข้าใจในโทษและภัยของยาเสพติด

4. การมีส่วนร่วมประสานงานระหว่างตำรวจกับผู้นำชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดของผู้นำชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างตำรวจกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างตำรวจจนการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านยาเสพติดแก่ประชาชน

5. การร่วมคิดและวางแผนการป้องกัน พบว่า อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุมรับทราบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย มีส่วนร่วมกำหนดแผนรักษาความปลอดภัยในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และมีส่วนร่วมในการตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมประชุมเพื่อจัดทำ แผนแก้ไขปัญหายาเสพติด ชี้ชวน แนะนำ ให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการรักษา

6. การมีส่วนร่วมตั้งจุดตรวจ/ จุดสกัดในชุมชน พบว่า อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมในการตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมเดินเท้าตรวจตราในย่านชุมชนที่หนาแน่นใน กลางคืน ทำลาย สกัดกั้นเส้นทางลำเลียง เครื่องขายยาเสพติดในชุมชน

7. การมีส่วนร่วมรายงานความเคลื่อนไหวของผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชน รายงานความเคลื่อนไหวของผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแจ้งเหตุร้ายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นในชุมชน จัดระบบการรักษาความปลอดภัยในชุมชน และสถานที่สำคัญของชุมชน

โครงสร้างของปัญหายาเสพติดเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากตัวปัญหาเองมีความสลับซับซ้อน นับวันจะขยายตัวเพิ่มขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ยากแก่การแก้ไขเพราะรากเหง้าของปัญหาเกิดจากปัจจัยภายในตัวบุคคลและความไร้จิตสำนึก ปัญหาสังคมไทยในเชิงโครงสร้างยังขยายตัวและส่งผลทำให้ปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนประสบปัญหาด้านจิตใจ ด้านอาชีพและรายได้ บางส่วนหันไปใช้ยาเสพติดและค้ายาเสพติดรวมทั้งปัญหาค่านิยมเรื่องวัตถุนิยมบริโภคนิยม และอิทธิพลในระดับต่าง ๆ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องขาดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือทำให้ไม่สามารถวางแผนและปรับเปลี่ยนการดำเนินงานได้อย่างทันเหตุการณ์การผลิตและการค้ายาเสพติด จัดเป็น

กลุ่มธุรกิจ และเศรษฐกิจนอกกฎหมายที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต แม้ว่าการค้ายาเสพติดบางส่วนจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้เมื่อมีการค้าขาย แต่ก็เป็นรายได้สำหรับคนบางกลุ่มที่กระทำผิดกฎหมายและเอา راحتเอาเปรียบสังคม

ปัญหาเสพติดทำให้รัฐบาลต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมาก เพื่อใช้ในการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟู แทนที่จะนำไปใช้ในการด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น เช่น การศึกษา การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ปัญหาเสพติดส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เพราะทำให้ภาครัฐภาคเอกชนต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่จำเป็น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์ เพราะยาเสพติดมีส่วนทำลายพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมองของเด็กและเยาวชน และแรงงานที่จะเป็นพลังของประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องการความรู้และพลังปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา หากเราย้อนกลับไปดูว่าสถาบันต่าง ๆ ในสังคมไทย โดยเฉพาะสถาบันทางสังคมในระดับรากหญ้า ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน สถาบันศาสนา ได้ทำบทบาทหน้าที่ของตนครบถ้วนสมบูรณ์แล้วหรือยัง หากยังไม่ทำ จึงเริ่มต้นทำบทบาทหน้าที่ตั้งแต่วันนี้ เมื่อสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน ศาสนา ต่างทำหน้าที่บทบาทของตนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และเข้มแข็ง และเมื่อชุมชนหลาย ๆ ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยการขยายเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เวลานั้นแหละสังคมไทยจึงจะปลอดจากยาเสพติด ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติ ดังนั้นการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมิใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หรือองค์การใดองค์การหนึ่ง แต่หากเป็นหน้าที่ของทุกคนในชาติที่จะต้องร่วมมือ ร่วมใจกัน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การขจัดยาเสพติดให้หมดไปจากแผ่นดินไทยก่อนที่ชาติไทยจะตกเป็นทาสของ “ยาเสพติด” ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Cohen and Uphoff (1980) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า จะต้องการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหา (Implementation) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ (Benefits) และ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ควรมีการส่งเสริมให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามารยาทการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายของรัฐบาลต่าง ๆ ที่ผ่านมา มุ่งเน้นด้านการปราบปราม มากกว่าการป้องกัน โดยมองว่าปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องของอาชญากรรมที่ต้องใช้มาตรการปราบปราม คือหากสามารถปราบปรามจับกุมผู้ค้าได้ปัญหาก็จะหมดไป ซึ่งเป็นความคิดที่ผิด เพราะตราบดีที่คนซื้อยังมีอยู่และเพิ่มขึ้น ตราบนั้นย่อมจะมีผู้ขายอยู่เสมอ นอกจากนี้ กลไกด้านการปราบปรามก็ยังไม่เอื้ออำนวยทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่จะให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคน เงิน หรืออุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ให้ราชการเป็นผู้ลงไปดำเนินการเป็นหลัก โดยมีประชาชนเป็นเป้าหมายในการดำเนินการมิใช่เป็นผู้มีส่วนร่วม มีการสั่งการจากระดับบนลงล่าง แต่ละหน่วยงานมีงบประมาณของตนเองในการดำเนินงานและไม่มีการประสานงาน ทำให้ขาดเอกภาพต่างคนต่างทำเกิดความซ้ำซ้อน และประชาชนไม่เกิดความรู้สึกร่วมในกิจกรรมการแก้ไขปัญหาก็ไม่เกิดความรับผิดชอบและความผูกพันกับการแก้ไขปัญหาก็เห็นว่าการแก้ไขปัญหาคือหน้าที่ของรัฐ ไม่ใช่ของตนเองหรือของชุมชนที่จะต้องเข้าไปรับผิดชอบ และรัฐบาลที่ผ่านมามองปัญหาเสพติดเป็นลักษณะแยกส่วน ทั้งด้านการป้องกัน การปราบปรามการบำบัดรักษาและฟื้นฟู โดยแต่ละเรื่องก็มอบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไปดำเนินการเองตามงบประมาณที่ได้รับ ไม่มองและพิจารณาปัญหาในแบบองค์รวม ไม่มีการบูรณาการ การแก้ไขปัญหาก็ไม่ครบวงจรซึ่งทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จ

2. การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมุ่งไปสู่การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งนั้นน่าจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องที่จะสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน รัฐบาลจึงต้องให้ความสำคัญกับมาตรการนี้อย่างจริงจังในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังพล งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ วิชาความรู้ และการติดตามประเมินผล การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จ คือการขาดการติดตามและประเมินผล ทำให้การดำเนินการที่ผ่านมามักจะเน้นไปที่ปริมาณแทนที่จะเน้นที่คุณภาพ และผลลัพธ์ เช่น การฝึกอบรมต่าง ๆ และการบำบัดรักษา ล้วนแต่ขาดการติดตามหลังการดำเนินการ ทำให้การดำเนินการไม่สัมฤทธิ์ผล

3. ปัญหาด้านงบประมาณมีอยู่หลายประการที่รัฐจะต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เช่น การจัดสรรงบประมาณที่ผ่านมาทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทำงานลักษณะต่างคนต่างทำ งบประมาณซ้ำซ้อน การทำงานก็ซ้ำซ้อน ขาดเอกภาพ ขาดสมดุล งบประมาณลงไปสู่หน่วยปฏิบัติไม่พร้อมกัน หน่วยปฏิบัติในพื้นที่จึงไม่สามารถร่วมมือทำงานพร้อมกันได้ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา รัฐจะต้องสนับสนุนงบประมาณให้แก่สถานศึกษา และให้นักเรียนนักศึกษาเป็นแกนหลักในการจัดกิจกรรม ให้เขาได้ร่วมคิดร่วมทำตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการดูแลกันเองระหว่างกลุ่มเพื่อน การสนับสนุนงบประมาณสำหรับปฏิบัติการที่ไม่สามารถเบิกจากตามระเบียบปกติให้แก่ฝ่ายปราบปราม เช่น เงินซื้อทิ้ง เงินในการสะกดรอยติดตาม และเงินค่าสายค่าข่าว

4. รัฐบาลควรพิจารณากำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้ถูกต้องและชัดเจน เช่น หน่วยงานที่มีหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยความสะดวกต้องมีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนแก่ฝ่ายปฏิบัติเท่านั้น หากฝ่ายอำนวยความสะดวกลงไปเป็นผู้ปฏิบัติเสียเองย่อมทำให้งานอำนวยความสะดวกที่รับผิดชอบอยู่ขาดประสิทธิภาพ งานด้านปฏิบัติการก็ทำได้ไม่ดีเพราะโครงสร้างของหน่วยไม่ได้กำหนดมาเป็นหน่วยกำลัง นอกจากนี้หน่วยปฏิบัติก็จะไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่เพราะฝ่ายอำนวยความสะดวกก็จะกันทั้งงบประมาณและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไว้สำหรับภารกิจภาคปฏิบัติของตน ข้อมูลข่าวสารที่ฝ่ายอำนวยความสะดวกจะได้จากฝ่ายปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และเสนอแนะผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ก็จะไม่ได้รับ เพราะฝ่ายปฏิบัติหลักก็จะไม่ไว้วางใจว่าฝ่ายอำนวยความสะดวกจะเอาข้อมูลที่ได้ไปนั้นไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมช่วยเหลือตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ ควรส่งเสริมและเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนให้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่จับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและควรเป็นส่วนที่สำคัญในการการชี้เบาะแสผู้กระทำความผิดแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อมีการชี้เบาะแสดควรให้รางวัลและสิ่งตอบแทนกับอาสาสมัครเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และกระตุ้นการทำงานมากขึ้น

2. ด้านการมีส่วนร่วมรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน ควรส่งเสริมและเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครตำรวจบ้านมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบหาพยานหลักฐานในคดีเพื่อยืนยันจับกุมผู้กระทำความผิด ร่วมรณรงค์ในการการลดอบายมุขในชุมชน เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน มีการจัดรณรงค์เพื่อต่อต้านยาเสพติดเดือนละ 1 ครั้งให้อาสาสมัครตำรวจเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดในชุมชน ควรส่งเสริมและเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครตำรวจบ้านมีส่วนร่วมเป็นพยานคดีที่จับกุมผู้กระทำความผิด และควรออกตรวจพื้นที่เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ ฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้อาสาสมัครตำรวจ 3 เดือนต่อครั้ง

4. ด้านการมีส่วนร่วมประสานงานระหว่างตำรวจกับผู้นำชุมชน ควรส่งเสริมและเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างตำรวจจนการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านยาเสพติดแก่ประชาชนและประสานงานระหว่างตำรวจกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน โดยจัดฝึกอบรมในชุมชนเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจมากขึ้น

5. ด้านการร่วมคิดและวางแผนการป้องกัน ควรส่งเสริมและเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดและวางแผนการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในการตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และควรให้อาสาสมัครตำรวจเข้ารับการประชุมรับทราบเกี่ยวกับ

การรักษาความสงบเรียบร้อยด้วยทุกครั้งเมื่อมีการประชุมวางแผนเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานมากขึ้น

6. ด้านการมีส่วนร่วมตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดในชุมชน ควรส่งเสริมและเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมในการตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อเพิ่มทักษะและการปฏิบัติที่ถูกต้อง ในการร่วมจุดตรวจ จุดสกัดในชุมชนให้อาสาสมัครตำรวจได้ทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถทุกครั้งที่มีจัดตั้งจุด

7. ด้านการมีส่วนร่วมรายงานความเคลื่อนไหวของผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ควรมีการติดตามให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนรายงานความเคลื่อนไหวของผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด และแจ้งเหตุร้ายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นในชุมชนทันที เมื่ออาสาสมัครตำรวจทำงานได้ดี ควรให้รางวัลหรือโบนัสเมื่อมีผลการที่โดดเด่น หรือสะสมผลงานมาในรอบปี

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ผลจากการศึกษาอาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาขอเสนอประเด็นข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี เพื่อเป็นข้อมูลประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชนด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานีตำรวจใกล้เคียงเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการปฏิบัติงานโดยรวมต่อไป

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- จินตนา สุจจันันท์ .(2549). *การศึกษาและการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง.เฮาส์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). *การบริหารงานพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553 ข). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ*. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- สมยศ นาวิการ. (2545). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ บรรณกิจ
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2540). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาลังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2 .
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- สันชัย วสุนธรา. (2547). *จิตเภท = Schizophrenia*. กรุงเทพฯ: สามัญนิติบุคคล.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- อคิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรม ไทย*. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.

วารสาร

- ทัศนีย์ ไทยาภิรมย์.(2526). *การพัฒนาชุมชน: วิธีการระดมการมีส่วนร่วมของชุมชน*. *นิตยสารกรมประชาสงเคราะห์*, 26(4).

วิทยานิพนธ์

- กิตติพงษ์ เพ็ชรมณี.(2543.) ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ในตำบลสุเทพอำเภอเมืองเชียงใหม่จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง.
- ชยานนท์ มีสติ. (2543) . การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรม อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิต วิทยาลัย,สาขารัฐศาสตร์.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทะศิลป์. (2550). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของ โรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- นิคม ผัดแสน. (2540). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนา การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนนุตรศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงราย .(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะ ศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา.
- ประจัน มณีนิล. (2529). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของผู้กระทำ ความผิดที่เป็นชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงาน ยุติธรรม.
- พูลสุข เพียรพิทักษ์. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด: ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะจันทร์จังหวัดชลบุรี. (ปัญหาพิเศษปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ.
- พีระ พรนวม. (2544). ศรีธธาต่อหลักการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา.
- พัชรพงษ์ อัครเมธากุล. (2551). ความร่วมมือของชุมชนในโครงการตำรวจบ้านต่อต้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการเมืองและการ ปกครอง.

ภาคผนวก

บทสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติด

“ การแก้ไขปัญหายาเสพติด ไม่ได้มุ่งไปสู่พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายที่เป็น ปัญหาโดยแท้จริง โดยเฉพาะพื้นที่ชุมชน หมู่บ้าน การดำเนินการมักเป็นลักษณะเน้นเฉพาะกิจกรรม โดยมีได้คำนี้ว่าควรจะต้องไปทำที่ไหนหรือทำกับใคร มาตรการต่าง ๆ จึงลงไปสู่พื้นที่หรือ กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน เช่นป้องกันไปทำในชุมชนหนึ่งในขณะที่ปราบปรามไปทำในอีกชุมชนหนึ่ง และบำบัดรักษา ไปเน้นในอีกชุมชนหนึ่ง ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดและรักษาพื้นที่ได้ได้เลย ปัญหา จึงลามไปสู่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ การแก้ไขปัญหายาเสพติดยังขาดพลังในการ บริหารจัดการ เพราะขาดการผนึกกำลังของทุกฝ่ายเข้าร่วมดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรประชาชน และประชาชน

การสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาครัฐเป็นไปอย่าง ไม่ต่อเนื่อง และบางครั้งไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่ที่มีความหลากหลาย การสนับสนุนก็ไม่ได้มาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพราะขาดการประสานระหว่างภาครัฐกับประชาชน การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้งผู้นำชุมชนในบางพื้นที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด

นโยบายบางเรื่องยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ เช่น การกำหนดนโยบายว่าผู้เสพคือ ผู้ป่วย แต่ พ.ร.บ.ฟื้นฟูฯ ก็ยังไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงยังมีผลการจับกุมผู้เสพ อยู่

ศูนย์ป้องกันปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ผ่านมามีปัญหาในการดำเนินงานหลายประการ เช่น ขาดบุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์ ขาดระบบข้อมูลชุมชน/หมู่บ้านที่ชัดเจนที่จะสามารถนำมาใช้ในการวางแผนปฏิบัติการ ขาดเอกภาพในการบริหารจัดการเพราะงบประมาณยังเป็นของหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนระบบการให้ความดี ความชอบและการปกครองบังคับบัญชายังเป็นไปตามสายงานปกติของแต่ละหน่วยงาน.... ”

บทสัมภาษณ์ อาสาสมัครตำรวจชุมชน พบว่า

“.....สิ่งสำคัญอันดับแรกก็คือ การจัดทำงบประมาณ เพื่อมาสนับสนุนในการดำเนินงานในทุกๆด้าน มีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติด เพื่อทำความเข้าใจให้คนในชุมชน ทราบถึงปัญหายาเสพติด โดยการคัดเลือกบุคลากรเริ่มจากบุคคลที่มีจิตอาสา มีความสมัครใจ มีความ เสียสละ และเห็น ความสำคัญในการดูแลส่วนรวมเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยให้ผู้ที่รับการอบรม ทราบถึง กฎระเบียบและ กฎเกณฑ์ต่างๆที่สามารถทำได้ภายใต้ขอบเขตและหน้าที่ของตน รวมถึงควรมีการสอดแทรกจริยธรรมและ คุณธรรมเข้าไปด้วยเพื่อเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจให้ทำความดี โดยไม่หวังผลตอบแทน ในการฝึกอบรมควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานทุก 6 เดือน อาจจัดทำแบบ ประเมินความพึงพอใจ โดยสอบถามคนในชุมชนต่อการมีตำรวจชุมชน และนำผลการประเมินมาคิด

วิเคราะห์ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้ายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ถ้าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว ก็ควรมีการประชุมเพื่อให้ผลงานดียิ่งขึ้นไป กำหนดให้มี การประชุมเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งมีตำรวจเป็นประธานในการประชุม แต่แต่ละครั้งต้องมีการจัดบันทึกการประชุม และบันทึกผู้ที่เข้าร่วมประชุมและไม่เข้าร่วมประชุมไว้ ควรมีการให้รางวัลแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ และหากการปฏิบัติหน้าที่ของ อาสาสมัครตำรวจชุมชนสามารถปฏิบัติตามแผนการตรวจที่สถานีตำรวจต้นสังกัดจัดทำขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว มีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ควบคุมต้องเพิ่มพูนความรู้ให้อาสาสมัครตำรวจชุมชน สามารถที่จะวิเคราะห์และวางแผน รวมถึงหาทางป้องกันยาเสพติดในชุมชน ด้วยตนเอง อันจะทำให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่จะรู้ซึ่งถึงความต้องการของประชาชนด้วยกัน มากกว่าตำรวจ และมีข้อมูลเชิงลึกดีกว่าตำรวจซึ่งมีอยู่จำนวนน้อย อีกทั้งยังสามารถตรวจจับความเคลื่อนไหว อันผิดปกติในชุมชน ได้ตลอดเวลา และแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ การแพร่ระบาดของยาเสพติดว่าเป็นปัญหาร้ายแรงของสังคมที่จะต้องทำการแก้ไขโดยเร่งด่วน ปัญหาเกิดขึ้นเพราะสาเหตุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการรับอิทธิพลทางสื่อมาก.....”

บทสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน และบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชน

“.....การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นถึงแม้ว่าจะมีบทลงโทษค่อนข้างรุนแรงก็ตาม การที่บุคคลรู้จักตระหนักและมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น ในการแก้ไขปัญหาสารเสพติดในชุมชน ย่อมทำให้สามารถลดสถานการณ์การแพร่ระบาดให้ลดน้อยลงได้ การที่คนในชุมชนรวมพลังในการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยการร่วมประสานงานกันอย่างจริงจัง และต่อเนื่องตามบทบาทของตนเอง ก็จะช่วยป้องกันปัญหาสารเสพติดได้ แต่ปัญหาอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมในชุมชนไม่ดี เป็นแหล่งมั่วสุมอบายมุข แหล่งผลิต หรือแพร่ระบาดของยาเสพติด ชุมชนขาดความเข้มแข็ง เช่น ขาดผู้นำที่ดีที่มีความรับผิดชอบ ขาดความร่วมมือของคนในชุมชน ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานและชุมชน ขาดกฎระเบียบของชุมชน ขาดอาสาสมัครในชุมชน มีผลประโยชน์จากอิทธิพลของผู้นำท้องถิ่น ดังนั้นคนในชุมชนมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาสารเสพติดในชุมชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน เช่น ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางการเมือง พระภิกษุ ผู้มีอิทธิพลในชุมชน ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครในชุมชน และกลุ่มบุคคลของภาครัฐ หรือภาคเอกชน และที่สำคัญมาก คือครอบครัว เป็นสาเหตุที่เสี่ยงต่อการติดสารเสพติด อาจเกิดจาก ครอบครัวอ่อนแอ ขาดผู้นำครอบครัวที่ดี ขาดความสัมพันธ์ความรักใคร่ กลมเกลียวระหว่างบุคคลในครอบครัว และวิถีการดำเนินชีวิตของพ่อแม่ต่อการเลี้ยงดู เช่น ฐานะยากจน ไม่มีเวลาดูแล อบรมเลี้ยงดู ทัศนคติ ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณี ขาดการตระหนักต่ออันตรายของสารเสพติด....”

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง อาสาสมัครสำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหามลพิษทางอากาศ
ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต(การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. คำตอบทุกคำตอบ ข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็นความลับ
3. ขอความกรุณาให้ตอบคำถามทุกข้อ
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแก้ปัญหามลพิษทางอากาศภายในชุมชน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

พ.ต.ท. วสัน คงนิล

นิสิต รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
เพียงข้อเดียวและเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริง

- () เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติด
- () ผู้นำชุมชน
- () อาสาสมัครตำรวจชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในชุมชน

1. ท่านคิดอย่างไรเกี่ยวกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในชุมชน
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	พันทำรวจโทว สัน คงนิล
วันเดือนปีเกิด	18 มกราคม 2521
วุฒิการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ตำรวจ) โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

